

au

arkkitehtiutiset

SKAALA®

Vastuullisen rakentamisen edelläkävijä.

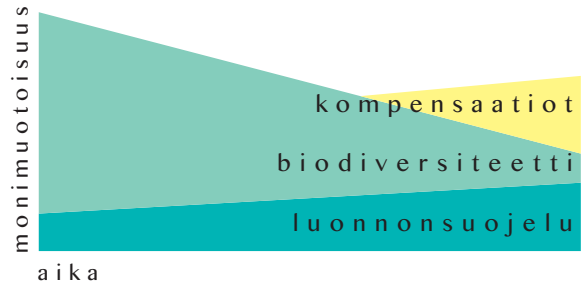
IKKUNAT | OVET | TERASSIT | PARVEKKEET

PARVEKELASITUSTEN AMMATTILAINEN.

Tutustu referensseihimme osoitteessa skaala.com.

skaala.com

Suunnittelulla monimuotoisuuden suojeluun

Tällä hetkellä tarvittaisiin viisi maapalloa kattamaan vuosittainen luonnonvarojen kulutus, jos kaikki hassaisivat resursseja kuten suomalaiset. Rahan lisäksi kulutetaan maaperää ja elinympäristöjä muilta eliöiltä.

Luonnon monimuotoisuus vähenee, eikä käyrän suunnassa ole havaittu muutosta. Ensisijainen tavoite on välttää luontohaitat, toissijainen tavoite on vähentää niitä, ja viimeisenä keinona on kompensoida aiheutettua haittaa. Yksinkertaistettuna ekologisella kompensatiolla tarkoitetaan ratkaisua, jossa hävitetty elinympäristö korvataan uudella. Esimerkiksi rakennuksen alle jäävä kosteikko rakennetaan toisaalle. Flooraa voidaan siirtää, ja jos kompensaatioalue sijoittuu lähistölle, myös fauna voi löytää reitin uudelle alueelle.

Koska nykyisin keinoin ei pystytäkään saavuttamaan monimuotoisuuden suojelulle asetettuja tavoitteita, ollaan Suomessakin kokeilemassa habitaattipankkitoimintaa. Sopivan alueen omistaja voi liittää alueensa pankkiin, jossa on alueita ikään kuin reservissä tulevaisuuden varalle. Kyseessä voi olla vaikka ennallistettava suo.

Rakentaja, joka ei voi välttää elinympäristön hävittämistä, voi kompensatorahaston ja habitaattipankin avulla osallistua monimuotoisuuden lisäämiseen josain muualla. Tavoitteena on, ettei monimuotoisuuden hävikkiä synny, vaan uudet alueet ovat monimuotoisuudeltaan hävinneiden arvoisia.

Toiminnassa on myös riskejä. Markkinalähtöinen ajattelu voi johtaa alueellisten arvojen häviämiseen ja siihen, että rahalla lunastetaan oikeus luontoarvojen tu-

hoamiseen. Millä summalla tuhansia vuosia kehittyneen suon ja sen turvekerrokset voi korvata? Myös tavanomaiset lajit ovat hupenemassa. Esimerkiksi mustikan peittävyys on vähentynyt puolella 1950-luvun jälkeen.

Koska aina ei voi rakentaa jo käyttöön otetuille alueille, tulisi monimuotoisuutta lisätä kaikilla rakennetuilla alueilla. Osa harvinaistuvista lajeista voi sopeutua myös kaupunkieihin, jos niille tarjotaan sopivia elinympäristöjä. Perinnebiotooppien hoitotyö voisi houkuttaa oikein markkinoituna asukkaita osallistumaan viheralueiden hoitoon.

Suomalainen kaupunkirakenne mahdollistaa monimuotoisuuden kehittämisen ja luontoelämykset. On vanhanaikaista rakentaa kivettyjä rantapromenadeja ja lajistoköyhiä rullanurmikoita. Esimerkiksi rannoille tarvitaan alueita, joilla kasvillisuus saa rehottaa monipuolisesti, ihmiset pääsevät veden kanssa kosketukseen, kulku on kulutuksen hallinnan takia ohjattua ja pöpelikköjä jätetään lintujen suoja- ja pesäpaikoiksi. Tällaisista aikeneista rakentuva arkkitehtuuri ei tarkoita mielikuviutuksettomasti syntyneitä joutomaailmista vaan moniaistisesti koettavaa designia, jossa osataan käyttää hyväksi luonnon tarjoamia reunaehtoja ja rikastaa niitä.

Monimuotoisuuden vähenemisen ehkäisyyn tarvitaan yhteistyötä. Jokaisen olisi asetettava epämuu-
vuusalueelleen ja kysyttävä, mitä voi itse tehdä luonnon ja tulevaisuuden hyväksi. Vaikka valinnanvapaus tuntuu budjettien puitteissa usein rajalliselta, suunnittelija voi tehdä vaikuttavia ja mielekkäitä valintoja työpöytänsä äärellä. Valveutunut uskaltaa käyttää valtaansa.

TIKKURILA

TUPLASTI PIDEMPI HUOLTOVÄLI

Syvä sävy,
ylivoimainen
kesto!

Valtti Plus Kesto on uuden sukupolven kuullote puujulkisivuille. Se jättää puun syyt kauniisti näkyviin ja antaa puupinnoille tuplasti pidemmän huoltovälin kuin tavanomainen kuullote. Valtti Plus Keston sisältämät Super Color -pigmentit tunkeutuvat syvälle puuhun ja tuovat sille ylivoimaisen UV-valon- ja säänkeston.

www.tikkurila.fi/valttiplus

SYVEMPI SÄVY
SUPER COLOR -TEKNIIKALLA!

MAALILINJA
Kaikki ideasta toteutukseen

010 860 8600 ark. 8–19
tikkurila.fi/maalilinja

24

6

3 **PÄÄKIRJOITUS**
Suunnittelulla monimuotoisuuden suojeleluun *Emilia Saatsi*

6 **HAASTATTELU**
Wau! Se euforinen tunne *Anni Vartola*

10 **LAINSÄÄDÄNTÖ**
Uudisrakentamisen uudet energiatehokkuusmääräykset
Kimmo Lylykangas

12 **KESTÄVÄ KEHITYS**
Antakaa meidän suunnitella hyviä rakennuksia
Marko Huttunen

14 **TAPAHTUMAT**
14 **Hyvällä suunnittelulla esteettömiä ratkaisuja**
Marika Nordlund
16 **Miltä kaupunkimme näyttävät tulevaisuudessa?**
Matti Tapaninen

22 **KOLUMNI**
Asemanseutujen momentum *Ari Hynynen*

24 **KILPAILUT**
24 **Värikäs ja viihtyisä Kuninkaantammi** *Antti Lehto*
28 **Puuvillan uusi identiteetti** *Vesa Oiva*

16

32 **MUISTOKIRJOITUS**
32 **Zaha Hadid 1950–2016** *Tarja Nurmi*
33 **Marja Nuuttila-Helenius 1932–2016** *Juhani Jauhiainen*

36 **OPISKELIJAT**
Opiskelijatoiminta hyvässä vauhdissa *Santeri Nuotio*

40 **MARK**
Kaupunkiluonto voitti Tikkurilassa *Ria Ruokonen*

44 **ATL**
Erityisosaamista ja urapolkuja *Vesa Juola*

ILMESTYYS: vko 16
12 numeroa vuodessa
68. vuosikerta
ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFA:n, MARK:n, ATL:n ja
SUM:n uutis- ja tiedotuslehti

JULKAISIJA:
Suomen Arkkitehtiiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Runeberginkatu 5, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448, fax 09 5844 4222
au@safa.fi, au.safa.fi, @au_uutiset

PÄÄTOIMITTAJA:
Paula Huotelin
paula.huotelin@safa.fi
puh. 040 556 2827

TOIMITUSSIHTEERI:
Anne Haatainen
au@safa.fi, puh. 050 570 4180

Avustaja: Riina Behl
Toimittaja: Päivi Virtanen
Ulkoasu: Anne Haatainen

Paino: Lönnberg Print & Promo

LEHTITILAUKSET JA
OSOITTEENMUUTOKSET:
TILAAJAT: julkaisut@safa.fi
puh. 09 5844 4221
JÄSENET: jasseniat@safa.fi

ILMOITUSMYYNTI:
Hannu Pyykkö, Media Bookers
puh. 050 2250
Ratakuja 1 LT 1, 01300 Vantaa
hannu.pyykkö@mediabookers.fi
www.mediabookers.fi
Ilmoitusaineiston jättöajat:
au.safa.fi

Ilmestymisajat 2016:
Nro Ilmoitusaineisto Ilmestyy
5 25. 25.5.
6–7 30.5. 22.6.

(Toimitettava aineisto
viikkoa aikaisemmin.)

Kansikuva:
TTY Kampusareena, Hervanta,
Tampere, vuosi 2013,
Arkkitehdit LSV.
Kuva Mika Huisman

”

SUUNNITTELU TEHTÄVÄT KASVAVAT AINA
YMPÄRISTÖSTÄ JA NIISTÄ IHMISSISTÄ,
JOTKA RAKENNUSTA TULEVAT
KÄYTTÄMÄÄN.

Wau! Se euforinen tunne!

Maaliskuussa 80 vuotta täyttäneellä **Juha Leiviskällä** on ollut stressaava kevät. Media on vaatinut lausuntoja arkkitehtuurin suurista kysymyksistä, vaikka pää on ollut pyörällä raskaasta Lontoon-matkasta. *The Architectural Review* kutsui Leiviskän arvioimaan uusimpia sakraalirakennuksia *AR Faith Awards* -palkintoa varten.

– Se oli järkyttävää. Yhden päivän aikana piti käydä läpi 120 toteutettua rakennusta moskeijoista muistomerkkeihin ja niistä piti valita kolme. Tuomariston mielipiteet menivät täysin ristiin. Yhteisöllisyyden, kodikkuuden ja kokoontumisen aspektit tulivat korostetusti esiin, arkkitehtonisesti lopullinen kolmen lista oli hyvin keskinkertainen. Meillähän jok’ikinen seurakuntarakennus on kunnan kohtauspaikka, mutta ulkoilla tämä on harvinaisempaa. Kokoontumispaikka kyläläisille -funktio ei minulle yksin riitä. Olennaista on se, mitä arkkitehti saa arkkitehtonisesti irti annetusta paikasta, tehtävästä ja tilanteesta.

Kaupungin olemus asukkaiden kannalta

Sinänsä kilpailutuomarina toimiminen on kokeneelle Leiviskälle mieluisaa työtä, kunhan työlle annetaan aikaa. Ajankohtaisia suunnittelukohteita hänellä on tällä hetkellä etenkin Tampereella, jonne häneltä on pyydetty vaihtoehtoisia tontinkäyttötutkielmia asemakaavaa varten muun muassa Tampereen taidemuseon laajennuksen sijoitteluun Pyynikintorin varrella.

– Eteläpuistossa taas olemassa olevan kaupunkirakenteen päälle on vain työnnetty uusia ja uusia umpikortteleita sen sijaan, että korttelirakenne avattaisiin ja saataisiin erkereiden avulla näkymiä ja yhteyksiä maisemaan.

Eniten Leiviskää harmittaa vallitseva kapea käsitys kaupungin arkkitehtonisesta olemuksesta.

– On järkyttävää, että umpikorttelia pidetään ainoana ratkaisumallina. Suljettuja pihoja piirretään vain sen takia, että luullaan kaupungin olevan sellainen – että kaupunki näyttää sellaiselta. Kaupunkia ei ajatella lainkaan asuntojen kannalta ”sisältä ulos”, vaikka kortteleiden avaaminen antaisi mahdol-

lisuuden tilallisesti paljon monipuolisemmalle arkkitehtuurille. Täällä Helsingissä on aivan sama ilmiö. Sinänsähän umpikortteli on hieno, ajatellaanpa vaikka 1920-luvun suuria kortteleita Helsingin Vallilassa ja niiden istutettuja puistopihoja. Nykyiset autoilla täytetyt korttelipihat ovat umpikorttelin irvikuvia.

Parasta mahdollista ratkaisua etsien

Leiviskästä annettuja luonnehdintoja lukiessa unohtaa helposti, kuinka monipuolinen ja kapeita määritelmiä kaihtava arkkitehti hän onkaan. The Architectural Review kuvasi äskettäisessä AR Faith Awards -tuomaristoesittelyssä Leiviskää kirkkojen arkkitehdiksi. Muita häneen liitettyjä teemoja ovat muun muassa valo, musiikki ja humanisuus.

– Olen suunnitellut neljä kirkkoa ja yhden kappelirestauroinnin, niitä on syntynyt noin yksi vuosikymmenessä. On niiden välilläkin jotain tehty.

Kontekstilähtöisyys ja oman tien seuraaminen ovat ainoat määritelmät, jotka hän kokee itselleen luonteviksi. Tärkeintä Leiviskälle ovat hyvät asunnot ja hyvä kokonaisu ympäristö.

– En haluaisi tulla lokeroiduksi millään lailla. Se, mitä en erityisesti halua, on että minut tunnettaisiin muoti-ilmiöiden seurailijana. Minulle suunnittelutehtävät kasvavat aina ympäristöstä ja niistä ihmisistä, jotka rakennusta tulevat käyttämään. Esimerkiksi korttelit pitäisi minusta suunnitella aina asuntoplaaneista lähtien. Asemakaavatehtävissäkin intohimoni on nimenomaan asuntojen ja niistä avautuvien ympäristökontaktien tutkiminen. Oli asunto kuinka pieni tahansa, jokaiseen asuntoon pitää aina saada valoa ja näkymiä vähintään kahdesta suunnasta.

Ympäristöä koskevat peruslähtökohdat ovat Leiviskän arkkitehtuurin kantava voima. Hän haluaa saada suunnittelutilanteesta mahdollisimman paljon irti. Tärkeintä on saada aikaan sellainen lopputulos, että uusi rakennus parantaa olemassa olevaa tilannetta.

POLYFOTO HELSINKI

Juha Leiviskä, 8 kuukautta.

– Olen aina pyrkinyt vain paneutumaan kulloiseenkin tehtävään niin hyvin kuin osaan, viimeksi Kipparintaloon Helsingin Kalasatamassa. Sen kiilamainen tontti suorastaan pakotti porrastamaan kadunpuolen julkisivun, jolloin asuntoihin saatiin näköalat aina Mustikkamaalle saakka. Rakennuttaja ja urakoitsija vastustivat aluksi hieman kalliimpaa perusratkaisua, mutta asukkaat ovat iloisia. Myös kilpailuehdotuksissani olen pyrkinyt kokonaisuuden, ympäristön ja käyttäjien kannalta ihanteellisimpaan ratkaisuun. Työni ovat usein lentäneet alaluokkaan, mutta en ole välittänyt siitä. Parasta on, kun on itse tyytyväinen työhönsä. Palkitsevaa on myös ollut saada kiittäviä kommentteja työn valmistuttua.

Ympäristön asukkaat vastustivat aikanaan ankarasti esimerkiksi kulttuurikeskus Sandelsia (Töölö, Helsinki, 2007, yhdessä Rosemarie Schnitzlerin kanssa) ja Soc & Kom -rakennusta (Kruununhaka, Helsinki, 2009, yhdessä Jari Heikkisen kanssa).

– Kummassakin tapauksessa ihmiset ovat tulleet jälkikäteen kiittämään ja kertomaan, kuinka heistä tuntuu siltä, että rakennukset olisivat olleet siinä aina. Tällainen palaute on paras palkinto.

Arkkitiedin ammatti vaatii täyden omistautumisen

Vaikka Leiviskä ei halua ripustaa omaa arkkitehtuuriaan mihinkään ismeihin, valaisinsuunnittelussa hän paljastaa auliisti kaksi idoliaan: Poul Henningsen ja Alvar Aalto. Myös valaisinmuotoilijana hänen lähtökohtansa on aina ollut vallitseva tilanne ja sen tarpeet.

– Restauroidaan Lemin kirkkoon (1967–1969) tarvittiin valaisin, joka suuntaisi valoa myös vanhan puukirkon holveihin. Aallon valaisimet ovat hienoja, mutta ne eivät valaise kovin paljon. Henningsenin lampuista oli saatavilla vain ylhäältä umpinaisia malleja. Ei auttanut muu kuin suunnitella samoja periaatteita noudattaen oma, ylhäältä auki oleva versio. Nakilan seurakuntakeskus, Saksan suurlähetystö, Villa Johannean

TULEVAISUUDESTA EN KUITENKAAN OLE HUOLISSANI, NUORI POLVI ON MAINIOTA.

saunaosasto, Myyrmäen kirkko – kaikki lammuni on suunniteltu johonkin tiettyyn tilaan.

Monipuolista tuotantoaan hän ei kuitenkaan koe mitenkään poikkeuksellisen mittavaksi, eikä hän koe pianonsoiton lisäksi tarvinneensa mitään erityistä vastapainoa arkkitehdin työlle.

– Eihän tämä nyt niin valtavaa ole ollut. Työni ovat olleet yleensä pienehköjä ja innostavia, se riittää. Tasapainosta en osaa sanoa muuta kuin että välillä saan raivokohtauksia, mutta ne menevät nopeasti ohitse ja sitten pyydetään anteeksi.

Innoituksensa hän on hakenut Pohjoismaiden modernista perinteestä, kuten Aallon, Erik Bryggmanin ja Gunnar Asplundin tuotannosta sekä arkkitehtuurin historiasta.

– Päivänvalon hyödyntäminen pienissä puukirkoissamme, Etelä-Saksan myöhäisbarokki, perinteinen japanilainen arkkitehtuuri – näistä olen ollut erityisen innostunut.

Kirjoittajana Leiviskä ei ole profiloitunut lainkaan, vaikka hän väittääkin olleensa viime aikoina varsinainen lausuntoauto-maatti. Hän ei koe olevansa teoreetikko vaan kommentoi mieluummin tapauskohtaisesti esimerkiksi omien suunnitelmiensa ratkaisuperusteita. Mittava piirustusarkistokin odottaa vielä kunnollista arkistointia toimistotalon ullakolla.

– Kyse ei ole siitä, ettenkö olisi ollut kiinnostunut kirjoittamisesta. Ei vaan ole pyydetty. Olisin hyvinkin tuntenut vetoa kirjoittamiseen yhtä lailla kuin pianonsoittoon, mutta kun ei ole ollut aikaa. Arkkitiedin ammatti vaatii aivan täydellisen omistautumisen. Itselläni – niin, onko se sitten hyvä vai huono asia – ei ole perhettä, joten olen voinut olla työpaikallani melkein aina. Nykyisin työskentelen niin kovin hitaasti. Tarkan näön alueeni on valitettavasti jo lähes täysin vaurioitunut, joten kirjoittaminen ja piirtäminen sujuvat hyvin vaivalloisesti. En pysty enää oikein edes lukemaan. Tilat näen vielä hyvin, ja kunhan saan tehtävänannosta kiinni, suunnittelen mielessäni, vaikkapa yöllä kun en saa nukkua.

KUKA?

- > Juha Leiviskä, syntynyt 17.3.1936 Helsingissä.
- > Ylioppilas Tampereen lyseosta 1954, arkkitehti Teknillisestä korkeakoulusta 1963.
- > Arkkitehtitoimisto Bertel Saarnio 1964–1968, oma toimisto 1967, Arkkitehtitoimisto Helander & Leiviskä yhdessä arkkitehti, arkkitehtuurin historian emeritusprofessori Vilhelm Helanderin kanssa vuodesta 1978.
- > Läpimurtotyö Kouvolan kaupungintalo (arkkitehtuurikilpailun voitto 1964, valm. 1968) yhdessä Bertel Saarnion kanssa.
- > Tunnetuimpia töitä mm. Puolivälinkankaan kirkko (Oulu 1975), Myyrmäen kirkko (Vantaa 1984, Pekka Kivisalon kanssa), Vallilan kirjasto ja päiväkotit (Helsinki 1991, Asta Björklundin kanssa),

- Männistön Pyhän Johanneksen kirkko (Kuopio 1992, Pekka Kivisalon kanssa), Saksan suurlähetystö (Helsinki 1993, Rosemarie Schnitzlerin ja Nicholas Mayow'n kanssa), Ad-Dar Cultural and Conference Center (Bethlehem 2005, Jari Heikkisen kanssa), Töölön kulttuurikeskus Sandels (Helsinki 2007, Rosemarie Schnitzlerin kanssa), Svenska Social- och Kommunalhögskolan (Helsinki 2009, Jari Heikkisen kanssa) sekä Kipparintalo (Helsinki 2015, Kati Murtolan kanssa).
- > Useita kansallisia ja kansainvälisiä kunniaostoituksia, kunniajäsenyyksiä, palkintoja ja tunnustuksia, mm. Pro Finlandia -mitali 1992, Prins Eugen -mitali (Ruotsi) 1994, Carlsbergin säätiön arkkitehtuuripalkinto (Tanska) 1995, Henrik Steffens -palkinto (Saksa) 2003, Antonio Feltrinelli -palkinto (Italia) 2008.
- > Taiteen akateemikko vuodesta 1997.

Hyvää ympäristöä ja onnellistuttavia tiloja

Leiviskän arkkitehtuuriin kiteytyvä laatulähtöisyys ja käytännölläheisyys tuntuvat virkistäviltä nykyarkkitehtuurissa vallitsevan teoreettisen hälyn keskellä. Hänen pienet ja suuret työnsä muistuttavat siitä, kuinka helposti unohdamme arkkitehtuurin yleisinhimillisen kielen sekä eri aikakaudet ja kulttuurit ylittävän voiman.

– Arkkitehtuurin perimmäinen olemus on kautta vuosikymmenten ollut sama: tehdä ihmisille hyvää ympäristöä ja onnellistuttavia tiloja.

Hän luottaa vankasti arkkitehtuurin mahdollisuuksiin muuttaa vallitsevia olosuhteita ja suhtautuu ihailevasti uuden nuoren arkkitehtisukupolven pyrkimyksiin hakeutua perinteisen arkkitehtuuritoiminnan reuna-alueille. Suurimmat pettymykset liittyvät oman tekemisen ja jaksamisen rajallisuuteen.

– Aina on mahdollista vaikuttaa. Vastustus voi olla rajua, mutta aina kannattaa taistella. Pettymyksen tuntemuksia on tullut melkein kaikissa töissä. Olisi voinut tehdä enemmän, ponnistella enemmän, yksityiskohtien toteutumisesta olisi voinut valvoa enemmän. Toteutumattomat suunnitelmat eivät niinkään harmita, paitsi ehkä aivan valmiiksi piirretty Kajaanin taide museo (1985–1988, yhdessä **Merja Niemisen** kanssa). Kilpailussa päätyminen alaluokkaan on oikeastaan aika kunniaakasta, kun tietää tai saa kuulla, että oma ehdotus on sittenkin ollut paras.

Leiviskä tunnustaa eläytyvänsä voimakkaasti ajankohtaisiin asioihin ja olevansa ikään kuin jatkuvasti huolissaan rakennetun ympäristön tilasta, oli sitten kyse Tampereen kaupunkirakenteesta, Helsingin Nykytaiteen museosta, Helsingin Etelä-

satamaan ehdotetuista uudisrakennuksista tai uusista asuinalueista.

– En kuitenkaan ole aikoihin kokenut mitään niin kamalaa kuin Lontoo. Itä-Lontoon kaupunkirakenne oli järkyttävän rikinäinen, vanhojen varastorakennuksien ja valtavien kolossien sekasotku. Siinä ympäristössä jokin pieni sakraaliarkkitehtuurikohde tuntui aivan sekundaariselta.

Se euforinen tunne kun ratkaisu löytyy

Aivan lohduttomaksi Leiviskä ei kuitenkaan suostu arkkitehtuurin tulevaisuuden suhteen heittäytymään. Eniten hän innostuu nuoresta arkkitehtipolvesta! Häntä kismittääkin hyvää ympäristöä vaalivan aktivismin ja taloudelliseen voittoon tähtäävän kiinteistökehityksen väliset vastakkaiset voimat.

– Esimerkiksi Tampereella on tehty paljon ilahduttavia, pieniä toimenpiteitä, kuten vaikkapa rakennettu kevyen liikenteen väyliä kosken yli. Innostavia täydennysrakentamiskohteita on löydetty paljon. Silti esimerkiksi Tampereen taide museon tapauksessa halutaan ottaa puolet museolle vahvistetusta rakennusoikeudesta pois ja antaa ne tontille rakennettavalle kerrostalolle, ajattelematta yhtään sen pidemmälle. Ajatellaan vain myytävää kerrosalaa ja rahaa. Tulevaisuudesta en kuitenkaan ole huolissani, nuori polvi on mainiota, muiden muassa **Esa Ruskeepää** ja hänen hienot kilpailutyönsä Porvoossa, Otaniemessä ja Wolfsburgissa.

Mikä vaativassa ja täydellistä omistautumista vaativassa arkkitehdin työssä on sitten ollut kaikkein hienointa?

– Se kun se ratkaisu löytyy. Wau! Se on euforinen tunne.

Anni Vartola

Uudisrakentamisen uudet energiatehokkuusmääräykset

”Lähes nollaenergiarakentamisen” energiatehokkuusmääräykset ovat nyt tutustuttavana lausuntoja varten.

Ympäristöministeriön esitys uudisrakentamisen uusista energiatehokkuusmääräyksistä on julkistettu. Säädösal valmistelu on edennyt lausuntovaiheeseen. Uudet määräykset koskevat vuoden 2018 jälkeen haettavia rakennuslupia. Säädösuodistuksen myötä rakentamismääräyskokoelman tutut koodinimet (SRakMK D3 jne.) jäävät historiaan.

Rakenteiden ja rakennusosien lämmöneristävyyden vertailuarvoja (eli U-arvovaatimuksia) ei muuteta. Sen sijaan aiemmin vain hirsirakenteita koskenut ulkoseinän lievempi U-arvovaatimus ulotettaisiin koskemaan muitakin massiivipuurakenteita.

E-lukuina asetettavia vaatimustasoja aiotaan kiristää lähes nollaenergiarakennusten FinZEB-hankkeen ehdotuksen mukaisesti. Merkittävin vaatimustason tiukennus koski toimistorakennuksia, päiväkoteja ja kouluja. Pienten omakotitalojen E-lukuvaatimus lievenisi nykyisestä.

Muutokset näyttävät numeroarvoiltaan vielä FinZEB-hank-

keen ehdotuksia suuremmilta, koska hieman yllättäen muutoksessa avataan myös valtioneuvoston asetus energiamuotojen kertoimista. Sähkön ja kaukolämmön kertoimia oltaisiin nyt pienentämässä olennaisesti, lähes kolmanneksella. Uusien kertoimien myötä kaikkien rakennusten E-luvut pienenevät.

Ehdotetut muutokset energiamuotojen kertoimissa vahvistavat kaukolämmön ja sähkön asemaa suhteessa hake- ja pellettilämmitykseen. Syynä lienevät puun polton pienhiukaspäästöt. Hieman ristiriitaista kuitenkin on, että energiatehokkuusmääräysten uudistamisen taustalla olevan EPBD-direktiivin mukaan lähes nollanenergiataloissa käytetään suureksi osaksi uusiutuvaa energiaa.

Ongelmia vielä ratkottavana

Energiamuotojen kertoimien muuttaminen on jo sinänsä ongelmallista. Olemassa olevien rakennusten energiatodistuksissa esiintyy E-lukuja ja ET-lukuja. Kertoimien muututtua saamme kokonaan uudenlaisia E-lukuja, joita ei voi verrata aiempiin. Myös tulevaisuudessa jokainen kertoimien muutos tuottaa uuden E-lukuasteikon, jota ei voi verrata aiempiin. Onko E-lukuun perustuvaan ohjausmalliin jäänyt valuvika?

Ehdotetut muutokset rakennustyyppiokohtaisiin E-lukuvaatimuksiin.

Rakennustyyppi	E-lukuvaatimus D3 2012	FinZEB-hankkeen ehdotus 2015	”lähes nollaenergia” lausuntoversio 2016/ huom! eri kertoimet
Pientalo pinta-alasta riippuen	160...204	120...204	92...238
Rivitalo	150		105
Asuinkerrostalo	130	116	82
Toimistorakennus	170	90	64
Liikerakennus	240	143	101
Majoitusliikerakennus	240	182	129
Opetusrakennus		104	
Päiväkoti	170	107	76
Liikuntahalli pl. uima- ja jäähalli	170	115	82
Sairaala	450	418	296
Muut rakennukset ja määräaikaiset tilat	ei vaatimusta		ei vaatimusta

U-arvo (W/mK)	D3 2012	"lähes nollaenergia"
US	0,17	0,17
YP	0,09	0,09
AP	0,16/0,17/0,09	0,16/0,17/0,09
ikkuna, ovi	1	1
IV LTO %	45	55
IV ominaissähköteho	1,0 / 2,0	0,9/1,8
q50	2,0	2,0

Ehdotetut muutokset tasauslaskennan vertailuarvoihin.

Energiamuodot	RakMK D3 2012 / VNa 2013	"lähes nollaenergia"
fossiiliset polttoaineet	1,0	1,0
sähkö	1,7	1,2
kaukolämpö	0,7	0,5
kaukojäähdytys	0,4	0,28
uusiutuvat polttoaineet	0,5	0,5

Ehdotetut muutokset energiamuotojen kertoimiin.

Määräysvalmistelun aikana käytiin keskustelua muun muassa uusiutuvan energian tuotannon taserajasta ja siitä, tulisiko verkkoon myytävän uusiutuvan energian pienentää rakennuksen E-lukua. Eri vaihtoehtojen puntaroinnin jälkeen ympäristöministeriö esittää perustellusti, että E-lukulaskennan ei tarvitse kannustaa investoimaan uusiutuvan energian tuotantoon yli oman tarpeen. E-lukuun voidaan jatkossa kuitenkin laskea mukaan myös tontin ulkopuolella sijaitseva, eri kiinteistöjen yhteinen aurinkovoimala tai tuuliturbiini, kunhan energiaa ei siirretä sähkö- tai lämpöverkon kautta.

Uutta ilmanvaihdon määräyksissä

Ilmanvaihtoa koskevissa määräyksissä kiinnostava uusi linjaus on se, että tulo- ja poistoilmavirrat (uuden termistön mukaisesti ulko- ja ulospuhallusilmavirrat) ohjeistetaan mitoittamaan lähelle tasapainoa. Ilmanvaihdon lämmöntalteenoton vertailuarvo muuttuu 45 prosentista 55 prosenttiin. Painovoimainen ilmanvaihto olisi kokonaan vapautumassa lämmöntalteenottovaatimuksesta.

Pysyäkseen todellisenä vaihtoehtona uudisrakentamisessa painovoimainen ilmanvaihto tarvitsee ohjeistusta. Suunnittelijoiden lisäksi tulisi ohjeistaa rakennusvalvontaa siitä, minkälaisin menettelyin painovoimaisen ilmanvaihdon toimivuus osoitetaan rakennusluvan hakemisen yhteydessä.

On vaikeaa hahmottaa, pitäisikö säädösmuutoksen painotuksia lukea valtiovallan linjauksina – vai onko kyseessä vuorovaikutteisen ja moniäänisen valmisteluprosessin tuottama kompromissi, jossa jokaiselle annetaan jotakin.

Säädösten lausuntoversioita arvioitaessa on syytä muistaa, että nyt keskustellaan vain uudisrakentamiselle asetettavista vähimmäisvaatimuksista. Esimerkiksi rakennuksen lämmitys- muotoa ei jatkossakaan valita E-lukulaskelman perusteella vaan yleensä taloudellisen kannattavuuden perusteella.

Kimmo Lylykangas

Ympäristöministeriön luonnokset uusista energiatehokkuusmääräyksistä sekä ilmanvaihtoa koskevista määräyksistä ovat nähtävillä osoitteessa www.ym.fi > Ajankohtaista > Lausuntopyynnöt ja lausuntoyhteenvedot > Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta.

**EHDOTETUT MUUTOKSET
ENERGIAMUOTOJEN KERTOIMISSA
VAHVISTAVAT KAUKOLÄMMÖN JA
SÄHKÖN ASEMAA SUHTEESSA HAKE-
JA PELLETTILÄMMITYKSEEN.**

E-luku on rakennuksen laskennallinen kokonais-energiankulutus energiamuotojen kertoimilla painotettuna.

ET-luku oli käytössä 1.7.2012 asti vanhoissa energiatodistuksissa. Se määräsi rakennuksen energiatodistuksen energialuokan. Pientalon ET-luku saatiin jakamalla rakennuksen laskennallinen energiantarve (lämmitys, käyttövesi, sähkölaitteet, jäähdytys) rakennuksen bruttoalalla.

U-arvo eli lämmönläpäisykerroin kuvaa rakenteiden (seinien, ala- ja yläpohjan sekä ikkunoiden ja ovien) lämmöneristyskykyä. Mitä pienempi U-arvo on, sitä paremmin rakenne eristää lämpöä.

Antakaa meidän suunnitella hyviä rakennuksia

Hyvä rakennus on kestävä ja pitkäikäinen, käyttäjälleen terveellinen ja ympäristölleen haitaton aina materiaalien valmistuksesta rakennuksen purkamiseen ja materiaalien kierrätykseen tai loppusijoitukseen asti. Tällaisella rakennuksella on myös pieni hiilijalanjälki.

Lainsäätäjän mielestä rakennuksen tärkein ominaisuus on kuitenkin hetkellinen, laskennallinen suorituskyky. Rakentamismääräyksillä ohjataan suunnittelemaan vikaherkkiä ja lyhytikäisiä, ylieristettyjä, ilmanvaihтокoneista riippuvaisia rakennuksia, jotka ovat ympäristöön ja ihmisiin kertyvien kemikaalien ja muovien lähteitä.

Lähes nollaenergiarakentamista lähes koko Eurooppaan

Ympäristöministeriössä on valmisteilla uudisrakentamista koskeva maankäyttö- ja rakennuslain muutos. Pykälä 117 g (energiatohkeus) uusitaan, ja lakiin on tulossa uusi pykälä 115 a (lähes nollaenergiarakennus, NZEB, *nearly zero-energy building*). Pykälän 117 g mukaan rakennus ”suunnitellaan ja rakennetaan energiatohkeaksi siten, että energiaa ja luon-

nonvaroja kuluu säästeliäästi”. Sen sijaan pykälän 115 a mukaan rakennuksen lämmitykseen käytettävä energiamäärä on ”olematon tai erittäin vähäinen”.

Nämä pykälät ovat Suomen oloissa ristiriidassa keskenään. NZEB-rakentaminen ei sovi kylmään ilmastoomme, mikä onkin huomioitu energiatohkeusdirektiivissä 2010/31EU. Direktiivin artikloissa 4 ja 9 on joustomahdollisuus Suomen kaltaisille, keskieurooppalaisesta ilmastosta poikkeaville alueille, joilla NZEB-rakentaminen ei ole kustannustehokasta vaan kertakäyttöistä, energiaa ja luonnonvaroja haaskaavaa toimintaa.

Avaruusromanttisia rakennusmääräyksiä

Nykyiset energiatohkeusmääräykset periytyvät 1970-luvun energiakriisin aikaan annetuista säädöksistä, joilla rajoitettiin rakennusten ulkovaipan lämmönläpäisyä (U-arvo). 2010-luvun alussa voimaan tulleissa säädöksissä siirryttiin periaatteessa rajoittamaan rakennusten kokonaisenergiankulutusta (E-luku), mutta käytännössä rakentamistapa määräytyy edelleen U-arvopohjaisesti määräyksissä mukana roikkuvan lämpöhäviön tasauslaskelman takia. Energiapihiin rakentamiseen

Kasarmikadun varrella on rakennuksia lähes kaikilta vuosikymmeniltä 1860-luvulta 1970-luvulle. 1970-luvun rakennukset ovat ainoita purkukuntoisia. Punanotkonkadun tontille mahdollisesti rakennettava NZEB lienee tämän vuosisadan loppupuolella purkukuntoinen ja tontin hiilijalanjälki ympäristönsä suurin.

LASKENNALLISESTI SAAVUTETTU ENERGIANKULUTUKSEN JA PÄÄSTÖJEN VÄHENNYS JOHTAA KÄYTÄNNÖSSÄ RAKENNUSTEN PÄÄSTÖJEN KASVAMISEEN.

pyritään 1960-luvun rakennustekniikkaa yhä hienosyisemmin virittelemällä.

Valmisteilla olevan lakiesityksen taustamuistiossa arvelaan kaiken sujuvan hyvin, kunhan suunnittelun ja rakentamisen laatua parannetaan. Rakennusten pystyttämisestä, ylläpidosta ja käytöstä on kuitenkin jo nyt tullut niin suurta tarkkuutta vaativaa, että vakavia ongelmia on vaikea välttää. Laskennallisesti saavutettu energiankulutuksen ja päästöjen vähennys johtaa käytännössä rakennusten päästöjen kasvamiseen. Kestääkseen todellisuutta rakennusten tulisi sietää jonkin verran myös laiminlyöntejä ja virheitä – siis elämää.

Kohti hiilijalanjälkipohjaista ohjausta

Kokonaisenergiankulutusta tarkastelemalla rakentamista voidaan ohjata monessa mielessä hyvään suuntaan, kunhan ta-sauslaskelmasta luovutaan tai sen vertailuarvot palautetaan turvalliselle tasolle, jolla ne olivat vielä vuoden 2007 määräyksissä.

Nykyisellään E-luku toimii kuitenkin huonosti suunnittelun apuvälineenä: se ikään kuin tulla tupsahtaa leimaksi hankkeen päälle siinä vaiheessa, kun ratkaisevat päätökset on jo tehty. NZEB-rakentamisen myötä E-lukua vielä kiristetään, jolloin sekä ulkovaipan eristekerrokset että sisäilmaongelmien riskit kasvavat entistään ja samalla rakennusten käyttöikä lyhenee.

Rakentamisen ohjauksessa tulisi NZEB:n sijasta keskittyä direktiivin päätavoitteeseen eli kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen. Ilmastomuutoksen kannalta todellista merkitystä olisi rakennusten kokonaisvaltaisella hiilijalanjälkitarkastelulla, jossa myös rakennuksen riskianalyysiin perustuvat käyttöikä ja purkuvaiheen päästöt tulevat huomioituiksi.

Diversiteettiä rakentamiseen

Alati kiristytvä energiatehokkuuslainsäädäntö on aiheuttanut rakennustapasukuputon, jossa Suomen nykyiseen ja tulevaan ilmastoon parhaiten soveltuvien ratkaisujen käyttäminen ja kehittäminen on estetty määräyksillä. Kevytrunkoiset, villaeristeiset talot tulevat jatkossakin olemaan kaikkein riskialttiimpia, ja niiden ongelmat vain kasvavat – tuskin kukaan vakavissaan uskoo teipattujen muovikalvojen olevan kovin onnistunut ratkaisu matkalla kestävään rakentamiseen. Var-

matoimisimpia ovat yksiaineiset massiiviseinät, jotka jo vanhastaan tiedetään helppohoitoisiksi, terveellisiksi ja ympäristöystävällisiksi.

Monimutkainen ja tekninen rakentaminen ei saisi enää jatkossa olla ainoa mahdollinen tapa rakentaa. Ympäristöministeriön esityksessä onkin massiivirakentamisen ja painovoimaisen ilmanvaihdon suhteen pieniä viitteitä myös siitä, että lainsäätäjällä on halua parantaa tilannetta.

Marko Huttunen

ArchiMAD-ilta: Rhino & ArchiCAD

To 28.4.2016, Annankatu 25, Helsinki

**Arkkitehtuurimallinnuksen
superkaksikko esittyy
- tule katsomaan maksutta!**

Mitä ovat Rhino ja Grasshopper?

Mitä hyötyä niiden käytöstä on?

Miten Aalto-yliopisto hyödyntää niitä?

Mitä on parametrinen suunnittelu?

Kuinka Rhino istuu arkkitehtitoimistoon?

**Lue lisää ja ilmoittaudu:
mad.fi/ai**

Hyvällä suunnittelulla esteettömiä ratkaisuja

Invalidiliiton Esteettömyyskeskus ESKEn seminaarissa pureuduttiin esteettömään asumiseen. Esteettömyydestä keskusteltaessa esiin nousee usein raha, vaikka kustannusvaikutukset on todettu varsin vähäisiksi. Tärkeämpää on nostaa lähtökohdaksi aito halu suunnitella ja rakentaa kaikkia käyttäjiä palvelevia tiloja.

PYRKIMYS KUSTANNUSSÄÄSTÖIHIN
ESTEETTÖMYYSMÄÄRÄYKSIÄ
LIEVENTÄMÄLLÄ ON KYSEENALAINEN.

Maatalous- ja ympäristöministeri **Kimmo Tiilikainen** peräänkuulutti videotervehdyksessään hyvää suunnittelua ja suunnittelijoiden koulutusta sekä tehokasta tilankäyttöä asuntorakentamisessa – esteettömyys huomioiden. Ympäristöministeriön laskelmien mukaan Suomeen tarvitaan vuoteen 2030 mennessä miljoona esteetöntä asuntoa. Tällä hetkellä tästä tavoitteesta on koossa vasta noin kolmannes. Jotta tavoitteeseen päästään, esteettömyys tulee huomioida niin uudis- kuin korjausrakentamisessa.

Tiilikainen olisi kuitenkin kustannussäästöjen vuoksi valmis joustamaan hallitusohjelman mukaisesti siten, että vain osa opiskelija-asunnoista rakennettaisiin esteettömiksi. Hallitusohjelmassa todetaan, että vain osa uudiskohteista tulee rakentaa esteettömiksi. Tiilikainen täsmensi tämän tarkoittavan, että omakotitaloissa ja osassa opiskelija-asuntoja esteettömyysvaatimuksista voitaisiin tinkiä.

Määräysten lieventäminen ei tuo säästöä

Pyrkimys kustannussäästöihin esteettömyysmääräyksiä lieventämällä on kuitenkin kyseenalainen. Tekniikan kandidaatti **Kalle Tuomola** on pian julkaistavassa diplomityössään tutkinut esteettömyysmääräysten soveltamista opiskelija-asuntorakentamisessa.

Tutkimus liittyy vuonna 2008 alkaneeseen esteettömyysmääräyksiä lieventävään kokeiluun, jossa Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta rakennutti opiskelija-asuntoja määräysten mukaista pienemmällä mitoituksella. Kokeilussa oli tavoitteena pienentää wc- ja pesutilaa, jotta kalustettavuus muualla asunnossa paranisi.

Tuomola selvitti pinta-alan säästöjä alkuperäisten esteellisten suunnitelmien ja itse esittämiensä vaihtoehtoisten esteettö-

mien suunnitelmien välillä. Hän havaitsi pinta-alaerojen olevan todella pieniä, ja tämän vuoksi ei kustannuserojakaan juuri ollut.

Tuomolan mukaan esteetön suunnittelu on paljon muuta kuin vain pyörähdyspyrjän mitoittamista asunnon wc- ja pesutilassa. Suunnittelijan tekemillä yksinkertaisilla valinnoilla on merkittävä vaikutus koko asunnon kalustettavuuteen ja esteettömyyden toteutumiseen. Myös esteettömien suunnitteluratkaisujen ohjeita pitäisi kehittää, jotta eri kuntien rakennusvalvonnoissa tulkittaisiin ohjeita samalla tavalla.

Rakentamismääräyskokoelman uudistus selkeyttää velvoitteita

Yliarkkitehti **Erja Väyrynen** ympäristöministeriöstä kertoi meillä olevasta rakentamismääräyskokoelman uudistamisesta. Sen tavoitteena on erityisesti selkeyttää eroa velvoittavien määräysten ja ei-velvoittavien ohjeiden välillä. Lisäksi uudistuksen myötä korjausrakentamiselle on luvassa oma ohjeistuksensa. Uudistuksella haetaan myös nykyistä yhtenäisempää määräysten ja ohjeiden soveltamiskäytäntöä. Uudistus tulee voimaan viimeistään vuoden 2018 alussa.

Väyrynen muistutti, ettei sääntelyn perusta kuitenkaan muutu. Maankäyttö- ja rakennuslain 117 §:ssä säädetään olennaiset tekniset vaatimukset muun muassa käyttöturvallisuuden ja esteettömyyden osalta. Asetuksessa vaatimuksia täsmennetään. Laki määrää rakennushankkeeseen ryhtyvän vastaamaan siitä, että rakennus suunnitellaan ja rakennetaan säännösten ja myönnetyn luvan mukaisesti muun muassa esteettömyys ja käytettävyyden huomioiden. Rakennusvalvontaviranomainen valvoo rakennustoimintaa yleisen edun kannalta ja varmistaa osaltaan, että rakentamisessa noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslakia. Kunnan rakennusvalvonta-

Yliarkkitehti Erja Väyrynen ympäristöministeriöstä kertoi meneillään olevasta rakentamismääräyskokoelman uudistamisesta.

”

UUDISKOhteissa ESTEETTÖmyys
PYSTYTÄÄN HUOMIOIMAAN JO
SUUNNITTELUvaiheessa, JOLLOIN
YLIMÄÄRÄISILTÄ KUSTANNUKSILTA
VÄLTYTÄÄN.

viranomaisella on kuitenkin laaja soveltamis- ja harkintavalta, mistä aiheutuu erilaisia käytäntöjä.

Ympäristöministeriö on selvittänyt esteettömien ratkaisujen kustannusvaikutuksia ammattilaisten haastatteluilla ja esimerkkikohteista tehdyillä laskelmilla.¹⁾ Esimerkkilaskelmat osoittavat rakentamismääräysten ja -ohjeiden aiheuttamien kustannusten olevan pieniä suhteessa niistä saataviin hyötyihin. Helsingin vuoden 2014 rakentamiskustannusten perusteella kustannukset ovat kuusikerroksisen kerrostalon esimerkkilaskelmissa 31–63 €/as-m² (alv 24 %).

Väyrynen totesi, että esteettömyysvaihtoehtojen vertailulle on varattava riittävästi aikaa rakennushankkeen aikana. Huolellisen suunnittelun merkitys korostuu. Esteettömyys voidaan toteuttaa tehokkaasti, eikä sen nimissä tarvitse rakentaa turhaa tilaa. Uudiskohteissa esteettömyys pystytään huomioimaan jo suunnitteluvaiheessa, jolloin ylimääräisiltä kustannuksilta vältytään. Korjausrakentamisessa esteettömyyden parantamisesta aiheutuvat kustannukset ovat huomattavasti suuremmat kuin uudisrakentamisessa.

Esteettömyys ihmisoikeutena

Esteettömyyskeskustelussa unohdetaan usein ihmisoikeusnäkökulma. Suomen perustuslaki kieltää syrjinnän henkilöön liittyvän syyn, kuten vamman tai terveydentilan perusteella. Vuoden 2015 alussa voimaan tulleessa yhdenvertaisuuslaissa säädetään kohtuullisista mukautuksista vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden toteutumiseksi. Lain mukaan myös kohtuullisten mukautusten epääminen on syrjintää.

Lisäksi YK:n vammaisia ihmisiä koskevan yleissopimuksen ohjaavia periaatteita ovat esteettömyys ja saavutettavuus. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikilla ihmisillä tulee olla yhdenver-

taiset mahdollisuudet liikkua ja toimia myös rakennetussa ympäristössä.

Invalidiliiton lakimies **Elina Akaan-Penttilä** kysyi kommenttipuheenvuorossaan, eivätkö ihmisoikeudet kuulukaan kaikille. Tällä hetkellä puutteelliset rakentamismääräykset mahdollistavat esteellisen rakentamisen. Esteellinen rakennuskanta erottelee ihmisiä toimintakyvyn mukaan – kaikki eivät voi mennä haluamiinsa paikkoihin. Akaan-Penttilän mukaan tilannetta voi verrata siihen, että osa rakennuksista olisi rakennettu vain naisille tai vain alle 50-vuotiaille. Hän painotti, ettei Invalidiliitto hyväksy ihmisten erottelua esteellisen rakentamisen vuoksi vaan päinvastoin ajaa esteettömyysmääräyksiä tiukentamista ja niiden rikkomisen sanktioimista.

Kenelle oikeastaan rakennettua ympäristöä suunnitellaan? Suunnittelufilosofia tulisi kääntää päälaelleen, totesi erityisasiantuntija **Sami Virtanen** Kuuloliitosta. Nyt lähtökohtana on suunnitella ympäristöjä ”normaalin toimintakyvyn” ihmisille, vaikka kaikilla on erilaisia – tilapäisiä tai pysyviä – toimintakyvyn rajoitteita. Virtanen ehdottikin, että unohtettaisiin ”normaali toimintakyky” kokonaan ja ajateltaisiin sen sijaan, miten eri tavalla toimintakykyiset ihmiset voivat ympäristössä olla ja liikkua.

Marika Nordlund

*Seminaariesitykset ovat luettavissa
osoitteessa www.esteeton.fi.*

¹⁾ Lähde: Esteetön kerrostalo tehokkaasti
ja kestävästi. Ympäristöministeriön
raportteja 27/2014.

Miltä kaupunkimme näyttävät tulevaisuudessa?

Finlandia-talolla maaliskuussa järjestetyssä Kaupunki-suunnittelu & kaavoitus 2016 -tapahtumassa etsittiin vastauksia kaupunkien ja kuntien ajankohtaisiin kaavoitushaasteisiin ja tulevaisuudennäkömiin.

Tekniikka & Talous -lehden järjestämässä tapahtumassa luennoivat suurimpien kaupunkien kaavoituksesta ja suunnittelusta vastaavat tahot. Paneelikeskusteluissa olivat mukana myös samanaikaisesti järjestetyn *Arvopaperi*-lehden Kiinteistösijoittaminen 2016 -tapahtuman osallistajat, mikä mahdollisti eri kaupunkien kaavoittajien ja kiinteistösijoittamisen ammattilaisten vuoropuhelun.

JYVÄSKYLÄSSÄ STRATEGIANA ON OHJATA ASUMISTA TIIVIKSI, JOTTA MAHDOLLISTETAAN KESTÄVÄ LIIKKUMINEN. – LEENA ROSSI

Tampereen kaupungin suunnittelujohtaja **Taru Hurme** toi esiin tavoitteen maankäytön hallinnan kokonaisuuden saattamisesta kuntoon. Tampereella on luotu strategioita keskustan vahvistamiseksi ja täydennysrakentamisen käytännön menettelmiksi. Asemakaavoitukseen on pyritty saamaan ennakoitavuutta realistisilla aikatauluilla. Asemakaavat eivät ole liian tarkkoja. Sisäiset lausunnot on lopetettu. Tiivistymistä varten on laadittu keskustan kortteleista yhdessä kiinteistöjen omistajien kanssa valmiita täydennysrakentamisvisioita.

Tampereen esitys oli tilaisuuden kokonaisvaltaisen puheenvuoro kaupunkikaavoituksen tavoitteiden ja käytäntöjen tehostamisesta. Siitä voidaan ottaa suoria malleja uudistamiseen muissa kaupungeissa.

Hyvää urbaania kaupunkia kaupunkilaisille

Jyväskylän kaupungin yleiskaavapäällikkö **Leena Rossin** puheenvuoron otsikko oli *Tavoitteena sujuva ja tehokas kaavoitusprosessi*. Rossin mukaan asemakaavoitus on sujuvaa, kun

sitä tukevat käytännöt ovat kunnossa. Yhtenä ongelmana on se, että asemakaavoitus on irronnut hyvän ympäristön ja alue-suunnittelun tavoitteesta ja muuttunut yhä enemmän byrokraatiaksi. Kulujen ohella kaavoittajan tulee olla kiinnostunut tuloista, joita hyvällä kaavoituksella saadaan. Jyväskylässä strategiana on ohjata asumista tiiviiksi, jotta mahdollistetaan kestävä liikkuminen.

Turun kaupungin joukkoliikennejohtaja **Sirpa Korte** kertoi, että Turussa liikenteen suunnittelu on osa ympäristön ja asuminen laatua. Turussa on suunniteltu raitiovaunulinjoja ja vaihtoehtoisesti niin sanottuja superbusseja, joilla on valoteuudet ja joilla voidaan taata ennakoitava matka-aika ja luotettavuus. Kakolanmäelle on myös suunniteltu funikulaaria, jonka toivotaan tuovan imagoetua alueelle ja kaupungille.

Kuopion kaavoitusarkkitehti **Mari Piipponen** esitteli Savilahden uudisalueen hanketta. Alue sijoittuu keskustan ohittavan päätien taakse, ja siitä kaavallaan jopa 34 000 toimijan kaupunginosaa. Aluetta pyritään suunnittelemaan autoista riippumattomaksi. Hankkeessa keskeistä on ollut yhteisten tavoitteiden muodostaminen ennen kuin on piirretty yhtään viivaa karttaan. Kysymyspuheenvuoroissa pohdittiin, jääkö alue käytännössä eristyksiin leveän ajoväylän taakse.

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston virastopäällikkö **Mikko Ahon** esitys keskittyi täydennysrakentamisen haasteisiin ja yleiskaavoitustyöhön. Siinä on pakko katsoa pitkälle tulevaisuuteen, jota ei voida kuitenkaan ennakoida. Velvoitteena on osoittaa riittävä tila väestönkasvulle ja kasvua vastaava kaavavaranto. Kaupungin kasvutahti on nyt peräti 1–1,5 prosenttia vuodessa. Suuri osa alasta on jo rakennettu tai suojeltu tai esimerkiksi liikennetilaa, viheralaa, satamaa. Kaupunkibulevardit eivät tarkoita käytännössä kuin sitä, että ensimmäiset liikennevalot siirtyvät muutaman kilometrin etäämmälle ja samalla kaupunkirakenteen katkaisevat esteet poistuvat. Urbaani elämä on globaali trendi: nyt tehdään hyvää urbaania kaupunkia kaupunkilaisille.

Asuminen ja elämäntavat muuttuvat

Paneelikeskustelussa pohdittiin, miten kunnan tulisi kaavoittaa ja millaista tulisi olla virkamiesten, päättäjien, sijoittajien ja käyttäjien yhteistyö. Osallistuin keskusteluun Aalto-yliopis-

soften[®]
ACOUSTIC SOLUTIONS

YOU CAN FEEL THE DIFFERENCE...

Soften Oy | Kuninkaanväylä 32 B 4 | 20320 Turku | Finland
02-534 4440 | myynti@soften.fi

www.soften.fi

ton **Aija Staffansin** ja Rakennusteollisuus RT:n toimitusjohtajan **Tarmo Pipatin** kanssa.

Kaavoituksessa on syytä huomata erilaistuneet elämäntavat ja kaavoittaa osaaville nuorille ihmisille, etteivät he karkaa ulkomaille. Autoistuneesta kaavoituksesta tulisi siirtyä kävelävään, ja kävelyn ja oleskelun katutiloissa tulisi nousta ympäristölaadun mittariksi. Aija Staffansin mukaan kaikki osapuolet tarvitsevat parempaa ennakoitavuutta kaava- ja rakennuslupaprosessissa. Tarmo Pipatti toi lisäksi esille, että kaavamonopoliin vuoksi pieni kaavoittajien ammattikunta on portinvartijana jättäjämaishäilyille investoinneille ja kehitykselle.

Loppupuheenvuorossa Demos Helsingin tutkimusjohtaja **Aleksi Neuvonen** avasi huimia näkymiä tulevaisuuden arvojen, työn ja teknologian muutoksesta nousevaan asumisen ja elämäntapojen muutokseen. Muutosta ohjaavat megatrendit: väestönmuutos, niukkenevat luonnonvarat, digitalisaatio ja globalisoituva talous.

Neuvonen esitteli ”neljä kaistaa 2030-luvun Suomeen”:
1) Työ pirstoutuu ja häviää. 2) Kuluttaminen häviää kaupunkitilasta. 3) Digitaalisuus muuttaa asumisen, rakentamisen ja

liikkumisen. 4) Ikääntymiskehitys tuo epävarmuuden. Neuvonen arvosteli ”käyttötarkoituksakaavoitusta” ja kysyi, miksi Suomessa on niin vaikeaa tehdä urbaaneja *mixed use* -ympäristöjä, jotka muualla ovat tavallisia.

Suurten kaupunkien kaavoitushaasteet keskittyvät nyt pääosin täydennysrakentamiseen, tiivistymiseen, liikkumisen muutokseen kestäväksi sekä aikataulujen, taloudellisuuden ja tuottavuuden reunaehtoihin. Aikaisessa vaiheessa, ennen suunnitelmien laatimista, on luotava vuorovaikutusta ja osallistamista, jotta kaupunkilaiset, lähiseudut ja investoijat voidaan saada hankkeiden taakse.

Jos suurten kaupunkien kaavoittajia on uskomisen, tulevaisuuden kaavat ja kaupungit ovat urbaanimpia, sekoituneempia, autoriippumattomampia ja käveltävämpiä. Kaavoitus on ennakoitavaa, aikataulutettua, vuorovaikutteista ja nykyistä väljempää. Kaupungit verkottuvat ja tekevät seudullista yhteistyötä, vaikka samalla ne kilpailevat keskenään.

Matti Tapaninen

KATSAUS 2016

Näyttely Arkkitehtuurimuseossa
15.6.2016–2.10.2016

VARAA PAIKKASI
ARKKITEHTUURIMATKALLE VIIPURIIN
Keskiviikkona 8.6.2016

Uutta suomalaista arkkitehtuuria esittelevän arkkitehtuurin kaksivuotiskatsauksen tapahtumat alkavat kohdevierailuilla. Kesäkuussa retkikohteena on Alvar Aallon Viipurin kirjasto.

Alvar Aallon varhaisiin läpimurtotöihin kuuluva Viipurin kirjasto (1935) on yksi 1930-luvun funktionalismin merkittävimmistä kohteista. Viipurin kirjaston restaurointi on yksi Katsaus 2016:ssa esiteltävistä kohteista. Asiantuntijaoppaana matkalla toimii Viipurin kirjaston restaurointiyhdistyksen pääsihteeri Maija Kairamo.

Tutustu ekskursioon ohjelmaan: www.lahialuematkat.fi
Tutustu näyttelyn ohjelmistoon: www.mfa.fi

ALVAR AALTO –SÄÄTIÖ
ARKKITEHTUURIMUSEO
SUOMEN ARKKITEHTILIITTO SAFA
Yhteistyössä: Arkkitehtuurin tiedotuskeskus

Suomalaiset Venetsian arkkitehtuuribiennaalissa 2016

Mitä pohjoismainen arkkitehtuuri on? Mitä se voisi olla? Nämä kysymykset ovat lähtökohtana Pohjoismaiden paviljongissa Venetsian arkkitehtuuribiennaalissa tänä vuonna nähtävälle näyttelylle *In Therapy: Nordic Countries Face to Face*. Sen kuratoi chileläinen arkkitehti ja *ArchDaily*l:n päätoimittaja **David Basulto**. Venetsian arkkitehtuuribiennaali avautuu yleisölle 28.5.2016.

Esiteltävät hankkeet on jaettu Maslow'n psykologiseen tarvehierarkiaan nojaaviin kolmeen kategoriaan: *foundational*, *belonging* ja *recognition*. *Foundational*-kategoria kattaa esimerkiksi asumisen, terveydenhuollon ja koulutuksen rakennukset eli osa-alueet, jotka usein nousevat esille puhuttaessa pohjoismaisesta mallista ja jotka toimivat esimerkkinä muulle maailmalle.

Belonging-kategoriaan kuuluvissa tiloissa yksilöistä tulee kansalaisia, jotka ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Esimerkkejä tähän kategoriaan kuuluvista rakennuksista ovat esimerkiksi pyhätöt, kansalaisyhteiskunnan tilat (instituutiot, kulttuuri- ja vapaa-ajan rakennukset), työn ympäristöt (toimisto- ja kaupparakennukset) sekä infrastruktuuriin liittyvät hankkeet.

Recognition-kategoriaan kuuluvat esimerkiksi monumentit, muistomerkit ja hankkeet, jotka kytkeytyvät luonnonmaisemaan.

Helmikuussa päättynyt avoin näyttelyhaku keräsi ehdolle 500 pohjoismaista hanketta viimeisten seitsemän vuoden ajalta. Näyttelyn perusrungon muodostavat näiden joukosta valitut 300 kohdetta, joista tarkempaan esittelyyn nostetaan yhdeksän.

Pääkohteiden joukkoon on päässyt neljä suomalaisen arkkitehtitoimiston suunnittelemaa projektia: Puukuokka-asuin-kerrostalo (OOPEAA Office for Peripheral Architecture), Seinäjoen kirjasto (JKMM Arkkitehdit), Kilden (Arkkitehtitoimisto ALA) ja Suomen luontokeskus Haltia (Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki).

Venetsian arkkitehtuuribiennaali
järjestetään 15. kerran
28.5.–27.11.2016.

MAXIMAL | MINIMAL

8th International Alvar Aalto Design Seminar 2016

27.-28.8.2016 Jyväskylä, Finland

www.alvaraaltodesignseminar.fi

Jonas Bohlin (SWE)

Richard Hutten (NL)

Jouko Järvisalo (FI)

Max Lamb (GB)

Hans Lensvelt (NL)

Cecilie Manz (DK)

Kaoru Mende (JP)

Päivi Meuronen ja Aimo Katajamäki (FI)

Fien Muller ja Hannes Van Severen (BE)

Johanna Vuorio (FI)

KOTIMAA

HUHTI-TOUKOKUU

21.4.2016 klo 9–15

GBPro: Kestävät rakennustuotteet
Iso Roobertinkatu 4, 4.krs, Helsinki.

Suunnittelijoille ja rakennushankkeen tilaajille on tarjolla tietoa kestävästä materiaalivalinnoista, rakenneosien ja materiaalien merkityksestä rakennuksen koko elinkaaren ajan, rakenneosien ja materiaalien uudelleenkäytön ja kierrätyksen mahdollisuuksista sekä uusista ratkaisuista ja kokemuksista Pohjoismaissa ja Euroopassa.

• figbc.fi

22.–23.4.2016

Arkkitehtipäivät 2016

Tampere-talo, Yliopistonkatu 55, Tampere. Teemana on Kaupunki liikkeessä. Tutustu ohjelmaan SAFAn verkkosivuilla ja seuraa tapahtumaa Facebookissa ja Twitterissä #Arkkitehtipäivät2016.

• www.safa.fi

25.4.2016 klo 9–12

Koulutus: Pyöräliikenteen suunnittelu Helsingissä

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.

Tulevaisuuden pyöräliikenteelle Helsingissä linjataan parhaillaan suuntaviivoja. Koulutuksessa keskitytään uudenlaisen pyöräliikenteen suunnitteluun. Koulutuspäivät on suunniteltu kaupunkisuunnittelun eri sidosryhmille: 25.4. ovat vuorossa arkkitehdit ja kaavoittajat.

• laituri.hel.fi

28.–29.4.2016

Kaupunkitutkimuksen päivät 2016

Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Helsinki.

Päivät järjestetään nyt 14. kerran teemalla Toimijoiden kaupunki. Kaupunki rakentuu eri toimijoiden yhteistyön ja ristiiriitojen tuloksena. Pohjoismaiset kaupungit sijoittuvat usein korkealle kansainvälisissä kaupunkivertailuissa: ne ovat hyvinvoivia, hyvin järjestettyjä ja hyviä paikkoja asua.

• www.kaupunkitutkimuksenpaivat.net

26.5.2016 klo 9–16

Rakennustietopäivä: laadukas ja tuottava rakentaminen – mahdollon yhtälö?

Rakennustieto, Malminkatu 16 A, Helsinki. Seminaarissa käsitellään rakentamisen laatua ja tuottavuutta monelta kantilta. Mistä laatua koostuu? Miten laki ohjaa laatua? Rakennustietopäivä on tarkoi-

tettu erityisesti rakennusyritysten johdolle ja työmaapäälliköille, laadusta vastaaville ja hankinnoista vastaaville.

• www.rakennustieto.fi

30.5.–3.6.2016

CIB World Building Congress 2016

Tampere-talo, Yliopistonkatu 55, Tampere. Vuoden suurin kansainvälinen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotapahtuma järjestetään teemalla Intelligent Built Environment for Life. Mukana on 50 maata johtavine asiantuntijoineen.

• www.wbc16.com

15.–17.6.2016

Forum Wood Building Nordic

Aalto-yliopisto, Espoo.

Viidennen kansainvälisen puurakentamisen konferenssin teemana on Progress through collaboration. Monitieteellisessä tapahtumassa kohtaavat puurakenteiden ja -rakennetekniikka sekä puunjalostustekniikka ja markkinointi. Luentoja lisäksi tarjolla workshoppeja, näyttely ja ekskursio.

• www.forumwoodnordic.com

6.–11.9.2016

Betonin arkkitehtuurimatka Hollantiin

Betoni järjestää vuosittaisen arkkitehtuuri- ja ympäristörakentamisen kiertomatkan Hollantiin. Kohteina mm. kulttuurirakennuksia, liike- ja toimistorakentamista sekä uutta asumista. Hinta täsmennyty. Ilmoittautuminen 20.5. mennessä. Alustava matkaohjelma tulossa sivuille

• www.betoni.com

NÄYTTELY

HUHTIKUU

–25.9.2016

STILL / LIFE – Tapio Wirkkala Retrospective Exhibition

Siida, Inarintie 46, Inari.

Näyttely juhlistaa Wirkkalan pitkää uraa muotoilun ja taiteen saralla. Se on Wirkkalan vuoropuhelu tämän hetken taiteilijoiden ja luovien tekijöiden kanssa. Lisäksi nähdään suunnitelmia ja projekteja, jotka eivät toteutuneet.

• www.siida.fi

–1.10.2016

Pyöräliikenne Helsingissä

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.

KSV on julkaissut Pyöräliikenteen suunnitteluohjeen osa I, ja osa II valmistuu keväällä. Näyttelyssä lanseerataan pyöräliikenteen suunnittelun uusi filosofia suunnittelijoille, aktiivipyöräilijöille sekä liikennekasvatuksen ja turvallisuuden näkökulmasta kaikille helsinkiläisille. Valtakunnallisella pyöräilyviikolla 7.–15.5. Laiturilla järjestetään paljon ohjelmaa.

• laituri.hel.fi

ULKOMAAT

HUHTI-TOUKOKUU

22.–23.4.2016

20th International Passive House Conference

Darmstadt, Saksa.

Yli sata kansainvälistä puhujaa saapuu kertomaan uusimmista projekteista, joissa on noudatettu energiatehokkuuden ja kestävä kehityksen vaatimuksia.

• www.passivehouseconference.org

13.–15.5.2016

ArchMarathon

Milano, Italia.

Kansainväliseen konferenssiin saapuu 42 toimistoa eri maista esittelemään projektejaan ja kilpailemaan palkinnoista.

• www.archmarathon.com

28.5.–27.11.2016

Venetsian biennaali

Venetsia, Italia.

Arkkitehtuuribiennaali järjestetään nyt 15. kerran. Teemana on Reporting from the Front. Päänäyttelyyn on kutsuttu myös suomalainen toimisto Hollmén-Reuter-Sandman.

• www.labiennale.org

28.5.–27.11.2016

In Therapy: Nordic Countries Face to Face

Venetsia, Italia.

Mitä pohjoismaainen arkkitehtuuri on? Mitä se voisi olla? Nämä kysymykset ovat lähtökohtana Pohjoismaiden paviljongissa Venetsian biennaalissa nähtävälle näyttelylle.

• www.mfa.fi

NÄYTTELY MUSEOSSA

Hoito ja hoiva. Parantavat tilat silloin ja nyt
avoinna 5.6.2016 asti

NÄYTTELY KOTIMAASSA

Porraskiveltä puiden siimekseen. Suomalaisen puutarhataiteen ja arkkitehtuurin dialogeja
Alvar Aalto -museon Galleria, Jyväskylä
15.4.–29.5.2016

NÄYTTELY ULKOMAILLA

Annual Rings. A New Generation of Wood Architecture in Finland
AIA New York Center for Architecture
New York, USA
16.2.–30.4.2016

VIUKKO HURME

YLEISÖLUENTO

Keskiviikko 11.5. kello 18
Hollmén Reuter Sandman Architects
Slowness Dignified

Arkkitehtitoimisto Hollmén Reuter Sandman on kutsuttuna arkkitehti Alejandro Aravenan kuratoimaan Venetsian 15. arkkitehtuuriennaalin päänäyttelyyn. Luennolla toimiston työskentelytapoihin ja projekteihin voi kotimaassa tutustua jo ennakoon: arkkitehti SAFA Saija Hollmén kertoo HRS-toimiston ajattelusta, yhteisökeskeisistä työskentelytavoista ja projekteista. Luento on englanninkielinen. Osallistuminen museon sisäänpääsymaksulla 8/4/0€

MUSEOVIKKO

16.–22.5.2016

Suomen museoliiton järjestämän Museoviikon teema on tänä vuonna "Museot ja kulttuurimaisema".

Keskiviikko 18.5. kello 17
Kansainvälinen museopäivä
EKSO-keskustelutilaisuus:

Arkkitehtien Eurooppa – museot julkisena tilana
Yleisölle avoimen tapahtuman järjestävät Eurooppalainen kulttuuriyhdistys – EKSO ja Arkkitehtuurimuseo. Osallistuminen museon sisäänpääsymaksulla 8/4/0€

LAPSILLE

Maanantai 9.5.– keskiviikko 11.5.

Vauvojen ja taaperoiden taidenarikka

kello 10–11 taaperot, ikäsuositus 1–2 vuotta

kello 12–13 vauvat, ikäsuositus 4–12kk

Taidenarikassa tunnustellaan, ihmetellään ja leikitään.

Siellä voi katsella ja pötkötellä, piiloutua, konttailla,

ryömiä ja tutkia erilaisia materiaaleja, ääniä ja olumuotoja.

Moniaistinen tila kannustaa vuorovaikutukseen ja hetkessä olemiseen. Taidenarikan ohjaa taidekasvattaja-värikylyp-

ohjaaja TaM Liini Laes, Lastenkulttuuriyhdistys LAKU ry.

Osallistuminen 14€, sisältää yhden aikuisen sisäänpääsyn

museoon. Varaa paikkasi: kaisa.sjovall@mfa.fi

Asemanseutujen momentum

1 990-luvulla Suomeen rakennettiin teknologiakeskuksia ja tiedepuistoja. 2000-luvun alussa korjattiin käytöstä poistuneita teollisuuskiinteistöjä luovan talouden ja kulttuuriteollisuuden tarpeisiin. Nyt 2010-luvulla toistakymmentä suomalaista kaupunkia kehittää asemanseutujaan. Liittyvätkö nämä asiat toisiinsa, ja jos niin miten?

Yhteys näiden kolmen kaupunkikehitysilmiön välille löytyy, kun ne ymmärretään osaksi kaupunkien elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa. 1990-luvulla kaupungit panostivat keskinäiseen kilpailuun teknologiaa kehittämällä. Mutta kun liian monet tekivät samoja asioita ja kentälle astui ylivoimaisia kansainvälisiä tekijöitä, kilpailu kävi vaarallisen kovaksi. Siksi 2000-luvulla katsottiin parhaaksi levittää innovaatiopohjaa. Tämä onnistui hyvin tarjoamalla edullista ja robustia kierrätystilaa aloitteleville yrityksille, joiden joukosta sittemmin nousi musiikki-, elokuva- ja pelialan menestystarinoita.

Nyt kuluvalle vuosikymmenellä innovaatio-sana on kokenut melkoisen inflaation, ja sitä käytetäänkin jo hieman anteeksi pyydellen. Samalla kuitenkin ajatellaan, että innovointi ei kuulu enää pelkästään sille omistetuille kampuksille, vaan tuotteita, prosesseja ja käytäntöjä tulee uudistaa kaikissa yrityksissä, organisaatioissa ja yhteisöissä. Tästä päästään nopeasti siihen johtopäätökseen, että koko kaupunki voidaan nähdä kampuksena. Tähän viittaa sekin, että yliopis-

tokampuksia halutaan kytkeä yhä tiiviimmin ympäröivän kaupungin verkostoihin.

Entä kuinka tämä liittyy asemanseutuihin? Ehkä paras vastaus kysymykseen kuuluu, että juuri nyt on menossa momentum. Kaupungeilla on käsissään tavaralogistiikalta vapautuneita ratapihoja samaan aikaan, kun niillä on paineita keskustojen tiivistämiseen ja radan aiheuttamien estevaikutusten korjaamiseen. Työssäkäyntialueet laajenevat, ja ihmisten kaikinpuolinen liikkuminen on lisääntynyt. Vähähiilisyiden tavoite lisää painetta joukkoliikenteen kehittämiseen, ja lisäksi VR:n on kyettävä vastaamaan kilpailuun, joka jatkossa laajenee myös rataverkolle.

Eikä tässä vielä kaikki. Asemanseudut ovat elinkeino- ja innovaatiotoiminnan näkökulmasta houkuttelevia hotspoteja, joissa erilaiset virrat ja verkostot kohtaavat ja joissa näin mahdollistuu monenlaisia luovia törmäyksiä. Jos koko kaupunki on kampus, asemanseutu on taatusti sen keskipiste. Esimerkiksi Tampereella näkyy hyvin selvästi, kuinka kaupungin keskusta on siirtymässä Keskustorilta kohti rautatieasemaa. Uudistuva asemanseutu synnyttää kaupungille kokonaan uuden julkisivun.

Jos teknologiakeskukset hyödynsivät kaupungin neitseellisiä laajentumisalueita, puistomaisia kampuksia ja näytävää uutta arkkitehtuuria, niin luovat kesannot käyttivät hy-

”

JOS KOKO KAUPUNKI ON KAMPUS,
ASEMANSEUTU ON TAATUSTI SEN
KESKIPISTE.

väkseen kaupunkien historiallista tuotantoverkoston, sen joustavaa arkkitehtuuria ja inspiroivia tiloja. Asemanseudulla on mahdollisuus ottaa kaikki hyöty globaalin liikkumisverkoston dynaamisesta solmukohdasta, josta koko kaupunki voi saada piristysruiskeen niin talouteensa, kulttuuriinsa kuin rakennettuun ympäristöönsäkin.

Onko tämä vain visiointia vailla katetta? Ei varmasti. Useissa meneillään olevissa asemanseutuhankkeissa lähtökohtana on kytkös laajempaan kaupunkikehittämiseen. Todellista uudistumisen mahdollisuutta on vahvistettu järjestämällä arkkitehtuurikilpailu valmistelutyöpajoineen, kuten on tehty Tampereella, Lahdessa, Seinäjoella ja Oulussa.

Ehkä olisikin parempi kysyä, ollaanko kehittämistyössä tarpeeksi visionäärisiä. Jos asemanseudut halutaan nähdä teknologiakeskusten ja luovien kesantojen jatkumona, kunnianhimon ei soisi loppuvan kiinteistökehittäjän tavoitteiden toteutumiseen. Osiensa summaa suuremman, laadullisesti uudentyypisen kaupunkialueen synnyttäminen edellyttää sellaisen kokonaisuuden hallintaa, jossa ydinvisiota, taloudellisia edellytyksiä ja avointa, sitouttavaa prosessia kyetään kuljettamaan eteenpäin useiden vuosien ajan – pitäen koko ajan yllä kaupunkilaisten, sijoittajien ja median kiinnostusta.

Ari Hynynen

Lakiehdotus uudisrakennuksia koskevasta lähes nollaenergiarakentamisesta lähti maaliskuussa lausuntokierrokselle. SAFA vaati kannanotosaan, että yhä monimutkaisempi ja teknisempi rakentaminen ei saa jatkossa olla ainoa mahdollinen tapa rakentaa. Keskustelua ilmanvaihdesta, energiatehokkuudesta ja riskirakenteista käytiin muillakin foorumeilla *Rakennuslehestä* *Ilta-Sanomiiin*.

SAFA lausui 14.4. otsikolla Uudisrakentamisen moniarvoisuus mahdollistettava: ”Rakennusosakohtaiset energiatehokkuusvaatimukset tekevät painovoimaisen ilmanvaihdon ja yksiaineisten seinärakenteiden yhdistelmän mahdolliseksi uudisrakentamisessa. ’Yksinkertaista, vikasetokykyistä ja varmatoimista ratkaisumallia ei tule kieltää energiatehokkuuden nimissä’, SAFAn rakennussuunnittelutoimikunnan puheenjohtaja *Ilja Kytösaho* sanoo. ’SAFA ei puolusta tässä yksittäistä teknistä ratkaisua vaan rakentamisen moniarvoisuutta.’”

**Rakennuslehti uutisoi 24.3. otsikolla Energia-
tehokkuusvaatimukset tiukkenevat – huomio ikkuihin, valaistukseen ja ilmanvaihtoon:** ”Uusia rakennuksia koskevat energiatehokkuusvaatimukset kiristyvät lausunnolle lähetetyssä maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä sen asetusluonnoksissa. *Rakennuslehti* saamien ensikomenttien mukaan rakennusten käyttöön, ylläpitoon, koulutukseen ja suunnitteluun sekä rakentamiseen tulee lisää vaativuutta. – Suomen Arkkitehtiiliitto SAFAn mukaan ehdotetut rakennusosakohtaiset energiatehokkuusvaatimukset tekevät painovoimaisen ilmanvaihdon ja yksiaineisten seinärakenteiden yhdistelmän mahdolliseksi uudisrakentamisessa.”

Ilta-Sanomien uutisoi 2.4. otsikolla Muhiiko Suomen taloissa katastrofi?: ”Rakennuksista tuli riskialttiita siinä vaiheessa, kun siirryttiin rakenteisiin, joissa on hengittämättömiä materiaaleja, kuten muovia ja mineraalivillaa’, SAFAn paikallisasiamies *Tiltu Nurminen* sanoo. Nurminen myöntää, että nykyään suosittu mineraalivillassa on omat hyötynsä, kuten palonkestävyys. Hänen mukaansa energiansäästöä yhä painokkaammin korostava lainsäädäntö unohtaa kuitenkin käytännön. ’On tietenkin myönteistä, että energiaa pyritään säästämään. Se, että seiniä aina vain paksunnetaan energiansäästön nimissä, ei kuitenkaan sovi yhteen Suomen ilmaston kanssa.’”

Värikäs ja viihtyisä Kuninkaantammi

Helsingin Kuninkaantammen korttelin kutsukilpailussa korostuivat ekologinen suunnittelu, asutopohjien monikäyttöisyys ja ilmeikäs kaupunkikuva.

TA-Asumisoikeus ja Helsingin kaupunki järjestivät kaksivaiheisen kutsukilpailun Kuninkaantammen alueelle sijoittuvan asutokorttelin suunnittelusta.

Kuninkaantammi on Helsingin ja Vantaan rajalla sijaitseva entinen teollisuus- ja työpaikka-alue. Se muutetaan tulevaisuudessa viihtyisäksi 5 000 asukkaan kaupunginosaksi, joka rakennetaan tiiviisti ja urbaanisti vastaamaan nykyaikaisia ekologisia ja yhteisöllisiä tarpeita. Kerrostalovaltainen värikäs keskusta ja sitä ympäröivät pientaloalueet puistoinen muo-

dostavat omaleimaista ja ekologisesti kestävästä kaupunkiympäristöstä.

Kilpailun tehtävänä oli suunnitella Kuninkaantammen henkeen sopiva, arkkitehtuuriltaan ja kaupunkikuvaltaan laadukas asuinkortteli. Tavoitteina olivat toteuttamiskelpoisuus, asuntojen monikäyttöisyys, pien- ja lapsiperheiden tarpeiden huomioiminen sekä energiatehokkuus. Kuninkaantammi on Helsingin hulevesien hallinnan pilottilualue, mikä tuli huomioida ulkotilojen suunnittelussa. Alueen tiivis kaupunkirakenne ja kallioinen maaperä eivät mahdollista hulevesien imeyttämistä, joten siellä on käytettävä pääosin hidastavia ja viivyttäviä menetelmiä.

Rakennussuunnittelussa arvostettiin ratkaisuja, joissa yhdistyvät korkeatasoinen, kestävä tyylikkyys ja monien asuk-

Ehdotuksessa Ziggy pihan maisema-arkkitehtuuri oli viety pitkälle.

kaiden arvostama konstailemattomuus, maanläheisyys ja puhuttelevuus. Ekologisen kestävyys tuli ohjata kaikkea suunnittelua ja rakentamista.

Kilpailuun kutsuttiin neljä toimistoa: Arkkitehtitoimisto Brunow & Maunula, Arkkitehtitoimisto Helamaa ja Pulkkinen, Playa Arkkitehdit ja ARK-house arkkitehdit. Kaksivaiheisen kilpailun voittajaksi valittiin **Arkkitehtitoimisto Brunow & Maunulan** ehdotus *Ziggy*.

Kaksivaiheisuus varmisti lopputuloksen

Kilpailun ensimmäisen vaiheen jälkeen asiantuntijat antoivat ehdotuksille jatkokehitysohjeita, ja lopulliset työt ovatkin erittäin laadukkaita. Kaikissa ehdotuksissa on noudatettu asema-kaavan lähtökohtaa ja suunniteltu kortteli istuu hyvin paikoilleen suhteessa ympäristöönsä. Asuntosuunnittelu on kauttaaltaan korkeatasoista ja toteuttaa hyvin kilpailuohjelman tavoitteita.

Neljästä ehdotuksesta *Kuninkaanpaletti* sisältää eniten asuntoja ja on tilankäytöltään tehokkain. Ehdotus *Kruunupää* erottuu muista poikkeuksellisella talotyyppien yhdistelmällä, jossa omalla sisäankäynnillä varustettu rivitalo sijoittuu lamellitalon porrashuoneiden väliin.

EHDOTUKSESSA ZIGGY HULEVESI-
RATKAISUT OVAT KIINTEÄ OSA PIHAN
MAISEMA-ARKKITEHTUURIA.

Ehdotuksen *Hule Olé* kaupunkikuvallinen ote on harkittu ja onnistunut. Se muodostaa jyvän kokonaisuuden ja on samalla rennon sympaattinen ja helposti lähestyttävä. Ehdotus *Ziggy* on kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen. Isot perhe-asunnot vastaavat erityisen hyvin käytönaikaisen muuntelun ja monikäyttöisyyden tavoitteisiin.

Pihan ja hulevesien hallinnan tärkeyttä korostettiin kilpailuohjelmassa, ja ehdotuksissa *Hule Olé* ja *Ziggy* vietiin pisimmälle pihan maisema-arkkitehtuuri toiminnallisine jäsentelyineen, hulevesiratkaisuineen ja materiaalivalintoineen. Energiatehokkuusvaatimusten täyttyminen varmistettiin asiantuntija-arvioinnilla molemmissa kilpailuvaiheissa. Kaikki ehdotukset täyttivät asetetut tavoitteet ja mahdollistivat aurinkopaneelien asentamisen rakennusten katoille.

Voittanut ehdotus Ziggy, värikäs julkisivu toi särmää ehdotukseen.

EHDOTUS HYÖDYNTÄÄ ESIMERKIKSI VAIHTELEVAA KATTOMUOTOA. ERI SUUNTIIN KÄÄNTYVÄT PANEELIT HAJAUTTAVAT PÄIVÄN HUIPPUTUOTANTOA PIDEMMÄLLE AJANJAKSOLLE.

Voittaja on yhtenäinen kokonaisuus

Voittajaksi valittiin Arkkitehtitoimisto Brunow & Maunulan ehdotus *Ziggy*. Se on rikas ja yhtenäinen kokonaisuus. Kattomuoto ja värien rohkea käyttö tuovat korttelille särmikkään ja tunnistettavan ilmeen. Sisäänkäyntien yksityiskohdat tekevät katutasosta miellyttävän. Okrakujan pienkerrostalon kattomuodon käänkö vasten korkeampaa rakennusta luo yksinkertaisella keinolla dramaattisen mutta luontevan mittakaavan pienentymisen kohti rivitaloja.

Lamellitalon iso asunto on erityisen onnistunut. Tyyppillisen kokoisessa 75 neliön kolmiossa on monia hyviä ominaisuuksia. Asunnon sydän on rungon läpi ulottuva oleskelutila. Keittiön yhteyteen jäävä ruokailutila onnistuu hyödyntämään kadun kaarevuudesta johtuvan levenemisen yhdessä pöydälle sopivasti reviiriä rajaavan kulmauksen kanssa.

Ehdotuksessa hulevesiratkaisut ovat kiinteä osa pihan maisema-arkkitehtuuria. Piharakenteiden arkkitehtoninen ilmaisuvoima on olennainen osa ehdotusta. Suunnitelmassa on esitetty lukuisia keinoja energiatehokkuuden parantamiseen. Ehdotus hyödyntää esimerkiksi vaihtelevaa kattomuotoa. Eri suuntiin kääntyvät paneelit hajauttavat päivän huipputuotantoa pidemmälle ajanjaksolle.

Antti Lehto

Palkitut

Voittaja

Ziggy

Arkkitehtitoimisto Brunow & Maunula

Tekijät: Antti Canth, Anne Lehtinen, Juhani

Maunula, Niamh Ní Mhóráin

Muut kutsutut toimistot

Arkkitehtitoimisto Helamaa ja Pulkkinen

Playa Arkkitehdit

ARK-house arkkitehdit

Palkintolautakunta

TA-Asumisoikeus Oy / TA-Rakennuttaja Oy: toimitusjohtaja Panu Kärnä (pj.), toimitusjohtaja Ilkka

Joenperä, projektipäällikkö Mikael Lönnroth

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto:

projektipäällikkö Suvi Tyynilä

Helsingin kaupunginkanslia:

projektinjohtaja Kimmo Kuisma

Helsingin kiinteistövirasto:

kiinteistölakimies Katarina Nordberg

Kilpailijoiden valitsema palkintolautakunnan jäsen:

Antti Lehto

Kilpailun sihteeri: arkkitehti SAFA Antti Pirhonen

KILPAILUKUTSU

TAMPEREEN HIEDANRANNAN KAUPUNGINOSAN KANSAINVÄLINEN IDEAKILPAILU

Tampereen kaupunki järjestää yhdessä Suomen Arkkitehtiiliiton kanssa Hiedanrannan kaupunginosasta yleisen kansainvälisen ideakilpailun. Hiedanrannan kansainvälisessä ideakilpailussa kilpailijoiden tehtävänä on laatia Hiedanrannan alueesta kokonaisvaltainen ideatasoinen suunnitelma – visio alueen tulevaisuudesta.

Hiedanrannan alue sijaitsee Näsijärven rannalla, neljän kilometrin päässä kaupungin keskustasta länteen, entisen Lielahden sellutehtaan alueella. Kilpailualue on kaupunkiseudullinen keskus ja liikenteellinen solmukohta, jossa sijaitsee seudullisesti merkittävä elinkeinotoimintaa. Alue on myös yksi Tampereen kaupungin viidestä keskuksesta ja se sijaitsee kaupunkiin suunniteltavan raitiotien varrella. Alueen historia, johon kuuluvat muun muassa Lielahden kartano, kartanopuisto ja teollisen toiminnan aikaiset rakenteet, sekä sijainti Näsijärven rannalla tarjoavat mahdollisuuden aivan uudenlaisen rantakaupunginosan rakentamiselle.

Kilpailu on avoin kaikkien maiden kansalaisille. Kilpailijoiden toivotaan muodostavan suunnitteluryhmiä, joissa on monipuolisesti maankäytön ja arkkitehtuurin, maisema-arkkitehtuurin sekä liikenne-, yhdyskunta-, rakennus- ja energiatekniikan sekä työympäristöjen suunnittelun asiantuntijoita.

26.4.2016 – 21.9.2016

Kilpailun palkintoina jaetaan yhteensä 220 000 euroa seuraavasti:

1. palkinto	110 000 €
2. palkinto	50 000 €
3. palkinto	30 000 €
sekä kaksi lunastusta á	15 000 €

Lisätietoja kilpailusivustolta
www.tampere.fi/hiedanranta

TAMPEREEN KAUPUNKI

Puuvillan uusi identiteetti

Renor Oy ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen järjestivät yhteistyössä Porin kaupungin kanssa arkkitehtuurikilpailun Porin Puuvillan kaupunkikorttelin jatkokehittämisestä. Kilpailun tarkoituksena oli tutkia Puuvillan jäljellä olevan runsaan rakennusoikeuden kohtuullista hyödyntämistä asuntorakentamiseen ja vahvistaa siten alueen identiteettiä. Täydennysrakentamisen toivottiin tuovan positiivista lisäarvoa Puuvillan ja myös Porin kaupungin imagoille. Kortteliin tuli suunnitella myös laajennusosa kauppakeskukselle.

Kilpailulla haettiin rohkeaa ja raikasta suunnitelmaa, joka täydentää Puuvillan suurkorttelin kokonaisuuden uudella, omaa aikaansa heijastavalla kerrostumalla. Tavoitteena oli vetovoimainen korttelikokonaisuus, joka hyödyntää paikan tarjoamat ainutlaatuiset mahdollisuudet ja erityispiirteet.

Kilpailuun kutsuttiin seuraavat toimistot työryhmineen: Arkkitehdit NRT, Arkkitehtitoimisto Brunow & Maunula, Arkkitehtitoimisto Huttunen-Lipasti-Pakkanen, Arkkitehtityöhuone Artto Palo Rossi Tikka sekä Arkkitehtitoimisto Küttner ja Arkkitehtikonttori Petri Pussinen yhdessä.

Kilpailun voittajaksi valittiin **Arkkitehtitoimisto Huttunen-Lipasti-Pakkasen** ehdotus *Kudottu kaupunki*.

Haaste otettu vastaan

Porin Puuvilla on rakentunut vaihteittain viimeisten sadan vuoden aikana. Tehtaan toiminnan loputtua kortteli on hakenut uusia käyttötarkoituksia. Puuvillan kortteli kestää arkkitehtonisesti vahvaa täydennysrakentamista, joka parhaimmillaan yhdessä vanhan korttelirakenteen kanssa muodostaa yhä ainutkertaisemman kokonaisuuden.

Kilpailijoille ei annettu ohjeita kerrosalatavoitteisiin eikä myöskään uudisrakennusten kerrosten lukumäärään. Sen sijaan kilpailun toivottiin tuottavan suuntaviivoja kaupungin tuleville ratkaisuille esimerkiksi korkeamman rakentamisen osalta.

Tekijät olivat ottaneet suunnitteluhaasteen vastaan ja työstäneet huolellisesti laaditut ehdotukset. Kilpailutehtävää on lähestytty varsin vaihtelevilla tavoilla. Kilpailijat ovat omaksuneet onnistuneesti paikan tunnelman ja työstäneet siitä omia tulkintojaan. Puuvillan tehdasrakennusten leimallinen tiiliarkkitehtuuri näkyy kuitenkin vahvana vaikutteena lähes kaikissa ehdotuksissa.

Korkeaan rakentamiseen suhtaudutaan töissä maltillisesti. Näkymät Kokemäenjoen vastarannalta on pyritty pääosin säilyttämään ennallaan. Vain ehdotuksessa *Cotona* lisärakentaminen nousee selkeästi vanhojen tehdasrakennusten ylitse.

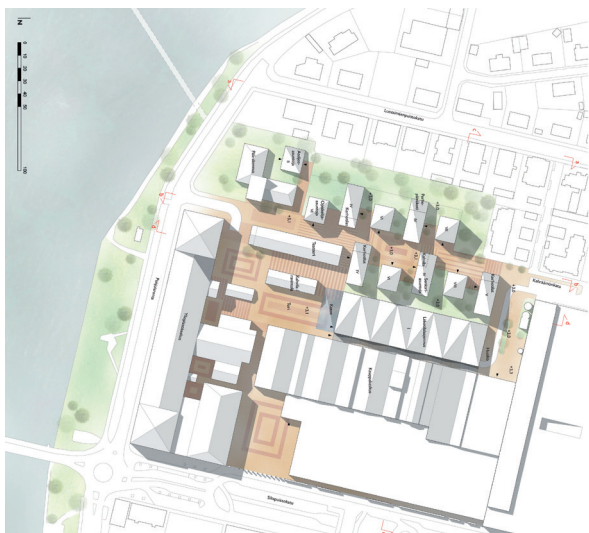
Rakennusoikeuden määrä jätettiin kilpailijoiden harkittavaksi. Vaihtelua ehdotusten välillä löytyykin paljon: tehokkaimmin rakennetussa ehdotuksessa uudisrakentamisen määrä on kaksinkertainen tehotuomimpaan verrattuna. Tasapainoinen uudisrakentamisen volyymi löytynee jatkosuunnittelusta näiden ääripäiden puolenvälin tuntumasta.

Voimassa olevassa asemakaavassa Pumpulikatua ja Kehrämmökatua päätyvät korttelin keskellä olevaan LPA-alueeseen. Osassa ehdotuksista (*Ässät*, *Cotton*) kadut on yhdistetty ja läpiliikenne on tuotu korttelin länsireunaan. Palkintolautakunta piti kokonaisuuden kannalta toimivampana ratkaisua, jossa pitäydyttiin nykyisessä mallissa ja katujen väliin jää kevyen liikenteen reitti.

Uutta ja täydentävää

Ehdotukset jakautuvat avoimiin ja suljetumpiin korttelimalleihin. Ehdotukset *Ässät* ja *Kudottu kaupunki* perustuvat avoimiin, erillisten rakennusten muodostamiin korttelikudelmiin. Muissa ehdotuksissa uudisrakentamisella rajataan tiukemmin katu- ja pihatiloja.

Palkintolautakunta piti avointa rakennetta luontevampana ratkaisuna. Tällöin lähiympäristöstä tulee tilallisesti rikkaampi

Voittanut ehdotus Kudottu kaupunki.

ja asuinympäristönä miellyttävä. Verrattuna usean porrashuoneen lamellitaloon erillsrakennukset tarjoavat tässä tapauksessa joustavammat lähtökohdat asutosuunnitteluun. Pie-nistäkin asunnoista saadaan näin valoisia, vähintään kahteen ilmansuuntaan avautuvia ja näkymiltään avaria.

Puuvillan korttelin täydennysrakentamisessa saattaa kes-tää kauankin ennen kuin kaikki uudisrakennukset ovat valmiit. Siksi on tärkeää, että valittu ratkaisu luo sekä miellyttävää lä-hiympäristöä että uutta identiteettiä alueelle jo ensimmäisten rakennusvaiheiden jälkeen.

Täydennysrakentamisessa olemassa oleva toiminta luo aina omat reunaehdotonsa suunnitteluun. Kilpailualueella tämä korostui sisäpihan Värjäämön julkisivulinjassa. Kauppakeskuk-sen toiminta edellyttää riittävästi tilaa Värjäämön eteen. Vär-jäämön julkisivu on myös arkkitehtonisesti vaikuttava ja säilyt-tämisen arvoinen, joten ei ole perusteltua osoittaa lisäraken-tamista liian lähelle julkisivua. Luontevin sijainti kauppakes-kuksen laajennukselle on kilpailualueen pohjoisosa.

Veistoksellinen uusi kortteli

Voittajaehdotus *Kudottu kaupunki* on kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtonisesti varmaotteinen ja tyylikäs suunnitelma. Uu-della asuinrakentamisen kerrostumalla on selkeä oma identi-teetti, ja se täydentää kokonaisuuden tiiviiksi ja eläväksi asuin-ympäristöksi. Ehdotus hyödyntää hyvin alueen poikkeuksel-liset arvot: erimittakaavaiset kaupunkiaukiot, moni-ilmeisen ja yksiaineisen tiiliarkkitehtuurin, historian kerrostumat sekä monipuoliset toiminnot.

Rakennustyytit mahdollistavat monipuolisen asunto-jakauman. Rakennukset asettuvat alueelle siten, että asun-noista avautuu pitkiä näkymiä rakennusten lomitse. Puuvillan ympäristöön ja rakennustyypeihin oikealla tavalla suhteutet-

tu veistoksellisuus luo korttelille ainutlaatuisen identiteetin, joka on samalla toteuttamisen kannalta realistinen.

Ehdotus on kehityskelpoinen ja antaa lupauksen korkea-tasoisesta arkkitehtuurista jatkosuunnittelussa. Vaihteittainen toteutus on luontevaa, ja jo ensimmäisten toteutusvaiheiden jälkeen saavutetaan miellyttävä ja toimiva asuinympäristö.

Lisäksi kilpailussa annettiin kunniamaininta **Arkkitehtitoi-misto Brunow & Maunulan** ehdotukselle *Cotona*. Ehdotuksen perusratkaisu on omaperäinen ja kiinnostava. Suunnitelmassa on tulkittu hienosti Puuvillan alueen tunnelmaa urbaanilla ja määrätietoisella otteella.

Vesa Oiva

Voittaja

Kudottu kaupunki

Huttunen-Lipasti-Pakkanen Arkkitehdit

Tekijät: arkkitehdit SAFA Risto Huttunen, Santeri Lipasti,

Pekka Pakkanen, Mikko Blomberg, Petri Herrala,

Matias Saresvuo, arkkitehti Satoshi Ohtaki, arkkitehti-

ylioppilas Mikael Sauren

Palkintolautakunta

Renor: toimitusjohtaja Timo Valtonen (pj.), hallituksen jäsen

Kari Kolu, kiinteistökehitysjohtaja Marko Liimatainen

Ilmarinen: kiinteistöjohtaja Tomi Aimonen, rakennuttaja-päällikkö Niina Rajakoski

Porin kaupunki: kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkonen, kaavoituspäällikkö Olavi Mäkelä, kiinteistöjohtaja Juha

Veistonen, Porin Puuvilla

Kilpailijoiden valitsema arkkitehtituomari: Vesa Oiva

Palkintolautakunnan sihteeri: Eija Larkas-Ipatti, Ramboll CM

Flint

Jern

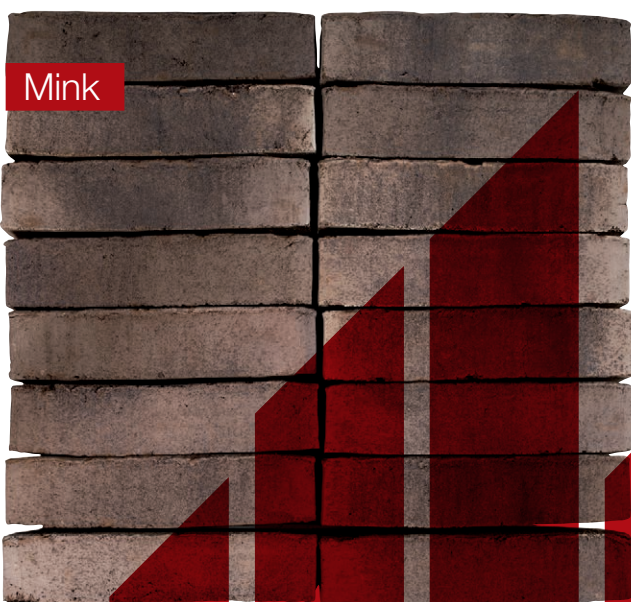

Ihastu tanskalaiseen

Gul med spil

Mink

Wienerbergerin Tanskan tehtaiden julkisivutiilien valikoima on uudistunut täysin. Valikoimassa on kaikkiaan nelisenkymmentä eri vaihtoehtoa marmorinvaaleista aina tummiin, liki mustiin sävyihin.

Tiiliä on saatavissa tilauksesta myös Suomeen ja kohteita onkin jo työn alla. Suunnittelussa on hyvä huomioida, että tiilet ovat umpitiiliä kokoa 228 x 108 x 54 mm (P x L x K).

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

Kuopion soiva ja sykkivä sydän, 1. vaihe
Tampereen Hiedanrannan kansainvälinen ideakilpailu
Seinäjoen Törnävän sairaala-alue
Suomenlinnan täydennysrakentaminen, suppea

ALOITUS

18.4.2016
26.4.2016
5/2016
5/2016

SISÄÄNJÄTTÖ

5.9.2016
21.9.2016
8/2016
9/2016

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT

Kauniaisten kaupungintalokortteli – Stadshusvarteret i Grankulla
Wirkkala-Bryk Archive Competition
Myllykosken kirkko ja ympäristö, suppea

2.11.2015
3.12.2015
12.1.2016

15.2.2016
4.4.2016
14.4.2016

KUTSUKILPAILUT

Sipoon yhtenäiskoulun laajennus
Vantaan Martinlaakson päiväkotikoti
Ranta-Tampella
As. Oy Helsingin Lakeanpuisto
Arabian kortteli, 1. vaihe
PSOAS, Välikylän tornitalo
Lahden Hennalan alue, **hankintailmoitus 4/2016**
Oulun asemakeskus

2.11.2015
12.1.2016
10.2.2016
1.2.2016
22.2.2016
18.4.2016
5/2016
5/2016

29.3.2016
12.4.2016
20.4.2016
29.4.2016
29.4.2016
31.8.2016
8/2016
9/2016

Julkisiin hankintoihin liittyvät kilpailut

HILMA: www.hankintailmoitukset.fi, SIMAP: simap.europa.eu

Ajantasainen kilpailuinfo www.safa.fi -> kilpailut

Zaha Hadid

1950–2016

Vuonna 1950 Bagdadissa syntynyt Dame **Zaha Hadid** oli ensimmäinen Pritzker-palkittu naisarkkitehti. Royal Institute of British Architects'n kultamitali hänelle myönnettiin tämän vuoden alussa. Häntä pidettiin myös maailman vaikutusvaltaisimpiin kuuluvana arabinaisena.

Hadid valmistui arkkitehdiksi Lontoosta Architectural Association Schoolista. Nuoren Hadidin maalaukset esittivät hurjia, futuristisia visioita painovoimaa uhmaavine linjoinen ja kaarineen. Hän kävi esitelmöimässä myös Suomessa jo ennen kuin hänestä tuli rakennuksia tekevä arkkitehti. Myöhemmin hän toteutti Rovaniemelle upean jääteoksen.

Varsinainen läpimurto tapahtui Weil am Rheinissa Vitran kampuksella. Toimitusjohtaja ja visionääri **Rolf Fehlbaum** päätti toteuttaa huonekalutehtaan alueelle uusia rakennuksia, joita suunnittelemaan haluttiin käsialastaan tunnettuja arkkitehteja. Hadid sai tehtäväkseen hahmotella Vitran paloaseman. Se julkaistiin laajalti arkkitehtuurilehdissä. Irakilais-englantilaisen, jo 40 vuotta täyttäneen arkkitehdin nousu kansainväliseen tähtikaartiin oli alkanut.

Bowling Green Lane 10:ssä toimistoa yhdessä **Patrik Schumacherin** kanssa pitänyt Hadid oli mukana vaikuttamassa Berliinin jälleenrakennukseen. Kaupunkiin jäi muisto: hieman ympäristöstään poikkeava pronssijulkisivuinen asuinkerrostalo Stresemannstrassella. Tältä ajalta on peräisin tunnettu valokuva, jossa poseeraavat maailman sen hetken nimekkäimmät arkkitehdit. Hadid on kuvan ainoa nainen.

Tapasin Hadidin ensi kerran, kun olin tekemässä dokumenttia Dessaun Bauhausissa, muurien murtumisen jälkeise-

nä kiinnostavana aikana. Siellä järjestettiin erillinen arkkitehtien kansainvälinen tapaaminen. Kahden kesken Hadid osoitautui hauskaksi, huumorintajuiseksi ja järkeväksi jalat maassa -ihmiseksi. Myöhemmin tapasimme muun muassa Roomassa, jossa lanseerattiin MAXXI-taidemuseo. Ikuisen kaupungin palomuuereissa oli tuolloin kaksi valtavaa hahmoa: *Spiderman*-elokuvan kiipeilevä hämähäkkimies ja Hadidin kasvot kymmenenkin metrin korkuisina.

Hadidin arkkitehtoninen ajattelu tuntui sopivan parhaiten urheilun ja liikenteen rakennuksiin, kuten Innsbruckin uuteen hyppymäkeen ja saman kaupungin Nordparkin upeaan köysirataan ja sen betonisiin ja lasisiin asemiin. Hadid suunnitteli myös muun muassa Pekingiin oopperatalon ja luksustavaratalon. Töitä tuli öljymaistakin, kuten Qatarista – näistä häntä arvosteltiin tiukasti jopa täysin väärin perustein.

Hadid menehtyi sydänkohtaukseen 31.3.2016 miamilaisessa sairaalassa. Moni arkkitehtuuria opiskeleva ja toimistoaan aloitteleva nainen menetti esikuvansa. Hadid oli kosmopoliitti sekä sillanrakentaja arabikulttuurin ja länsimaisen ajattelutavan välillä. Hän joutui usein puolustautumaan ja saattoi joskus vaikuttaa liiankin tiukalta. Sellaisia ovat karismaattiset ja poikkeuksellisen lahjakkaat ihmiset.

Itselleni jäi muisto valloittavasta persoonasta, jonka värikäessä seurassa oli helppo olla. Kadehdin Hadidin Bergiselin mäestä hyppimään pääseviä mäkikotkia.

Tarja Nurmi

Marja Nuuttila-Helenius

1932–2016

A rkkitehti **Marja Nuuttila-Helenius** menehtyi 4.3.2016 sairastettuaan pitkään. Hän syntyi vuonna 1932 Helsingissä ja valmistui arkkitehdiksi Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1959.

Työskenneltään eri arkkitehtitoimistoissa vuosina 1959–1963 hän tuli **Viljo Revellin** arkkitehtitoimistoon vuonna 1964. Pääosan urastaan hän toimi osakkaana Revellin kuoleman jälkeen töitä jatkaneessa toimistossa Castrén-Jauhiainen-Nuuttila, myöhemmin nimellä CJN Oy. Vuonna 1988 hän luopui osakkuudestaan ja jäi pois aktiivisesta työelämästä.

Nuuttila-Heleniuksella oli lukuisia luottamustoimia esimerkiksi SAFAn hallituksessa ja liittovaltuustossa, Deveconin hallituksessa, Rakennustaiteen museon edustajistossa sekä naisarkkitehtien yhdistyksen Architectan hallituksessa. Architecta järjesti Helsingin kaupungin taidemuseossa vuonna 1982 naisarkkitehtien työtä esittelevän näyttelyn, jonka vastuullisena suunnittelijana hän toimi. Näyttely esitteli henkilökuvia uranuurtajista, jotka ovat tehneet kulttuurihistoriaa naisille aikanaan harvinaisella alalla arkkitehteina työskennellessään. Tällaisia olivat esimerkiksi **Wivi Lönn**, **Aino Aalto** ja **Elsi Borg**.

Varsinkin Nuuttila-Heleniuksen työuran alkuaikoina ei naisen asema miesvaltaisella rakentamisen alalla ollut vieläkään välttämättä itsestään selvä. Pärjääminen vaati juuri niitä ominaisuuksia, joita hänellä oli: päämäärätietoisuutta, tinkimättömyyttä sekä mahdollisimman täydellistä ammattitaitoa. Mikäli suunnittelutehtävien parissa syntyi sukupuolesta johtuneita kriisitilanteita, hän selvitti ne suorapuheisesti, tarvittaessa tiukastikin, mutta aina hyvään ammattitaitoon perustuvin kei-

noin. Näillä ominaisuuksillaan hän saavutti kollegoiden, muiden suunnittelijoiden ja asiakkaiden luottamuksen.

Revellin toimiston perinteiden mukaan teamworkia pidettiin tärkeänä työtapana. Nuuttila-Helenius osallistui suunnitteluryhmien jäsenenä monien mittavien kohteiden suunnitteluun, esimerkkeinä mainittakoon Espoon virastotalo ja kaupungintalo, Lappeenrannan kaupungintalo ja Kluuvin Galleria. Ehkä merkittävin oli Pasilan rautatieasema, jonka vastuullisena pääsuunnittelijana hän toimi. Se oli hänelle vaativa mutta rakas projekti. Nyt kun tiedetään, että se tullaan purkamaan uuden toimisto- ja liikekeskus Triplan tieltä, on ehkä onnellista, että hän ei ollut enää kuulemassa sitä. Toisaalta hän oli realistinen. Näin kaupunkia rakennetaan, näin kaupunki kehittyy ja kasvaa.

Nuuttila-Helenius oli aktiivinen monilla muillakin alueilla. Hän oli kiinnostunut muun muassa kuvataiteista siinä määrin, että galleristi **Ilona Anhava** kutsui hänet Galleria Anhavan perustajaosakkaaksi. Tässä ominaisuudessa hän seurasi gallerian toimintaa tiiviisti ja taide-elämää muutenkin aktiivisesti. Tärkeä kiinnostuksen kohde oli myös hänen yhdessä **Antti Heleniuksen** kanssa omistamansa Varsinais-Suomen Muurlassa sijaitseva maisemallisesti arvokas Pullolan kartano, sen hoito ja saneerauksen suunnittelu sekä töiden johtaminen.

Juhani Jauhiainen

Kustannuskeskustelua asukkaan eduksi

Arkkitehti **Vesa Juola** kommentoi *au:n* numerossa 2/2016 asemakaavoituksen kustannusvaikutuksia luodannutta selvitystä, jonka RAKLIn Yhdyskunta ja infra -johtoryhmä julkaisi joulukuussa 2015. Juola totesi olevan helppo yhtyä selvityksen yhteen lopputulemaan, että kaavavaateiden kustannusvaikutuksia tulee tarkastella niiden kokonaisvaikutusten kautta. Kustannuksiin vaikuttavat merkittävästi myös muun muassa suhdanteet, kohteen sijainti sekä monet kestävyiden ja laadun tekijät.

Mielestämme on erinomaista, että selvitys on otettu hyvin vastaan ja että *au:kin* on sen huomioinut. Suunnittelijoilla, rakennuttajilla ja kiinteistönomistajilla on selvästi tahtoa keskustella avoimesti kustannuksista ja niiden muodostumisesta. Selvitys on laadittu laajalla asiantuntijajoukolla, ja se on tehty käyttäjälähtöisyyden ja kustannustietoisuuden lisäämiseksi asemakaavoituksessa.

Selvityksessä nostetaan esille asukkaan taloudellinen näkökulma. Jo asemakaavoituksessa tehtävillä ratkaisuilla voidaan vaikuttaa merkittävästi asukkaan vuokratasoon. Perusratkaisuun verrattuna nämä valinnat vaikuttavat raportin esimerkkilaskelman mukaan rakennuskustannuksiin 19 prosenttia ja tyyppikaksion kuukausivuokraan 150 euroa.

Selvitys peräänkuuluttaa tiedon lisäämistä valintojen kustannusvaikutuksista kaavoitusvaiheessa. Se korostaa sitä, miten osaisimme konkreettisesti kysyä jo asemakaavoituksessa, kenelle suunnitellaan ja mitä kustannusvaikutuksia valinnoista syntyy käyttäjälle. Tavoitteena pitää olla asukkaan kannalta osuvat ratkaisut. Tulevan asukkaan maksukyvyyn ja -halun ymmärtäminen on yksi käyttäjälähtöisyyden kulmakivistä. Ilman arviota hänelle muodostuvista kustannuksista – esimerkiksi euromääräistä arviota vaikutuksista vuokratasoon – on vaikea puhua aidosti käyttäjälähtöisyydestä.

Avoin keskustelu kustannuksista on todella tärkeää, koska taloudelliset valinnat ovat jatkossa yhä oleellisempia. Erityisesti kasvukeskusten kohtuuhintaisen asumisen umpisolmun avaamisessa jo kaavoituksen yhteydessä tehtävillä ratkaisuilla on suuri merkitys.

Kysymykseksi nouseekin se, haluammeko ja osaammeko me kaikki (kiinteistönomistajat, rakennuttajat, rakentajat, kaavoittajat, arkkitehdit ja insinöörit) yhdessä ratkaista kustan-

nuksiin liittyviä haasteita. Ihmisten elämän ja asumisen laadun parantaminen edellyttää kustannusvaikutusten arviointia niin suunnittelun, rakentamisen kuin rakennuksen ylläpidon aikana.

RAKLI jatkaa kustannustietoisuuden edistämistä muun muassa tuomalla esiin konkreettisia hankkeita, joissa eri näkökulmat on yhdistetty onnistuneesti. Jatkamme mielellämme aktiivista keskustelua laadukkaan asumisen kustannustehokkuudesta.

Petri Roininen

RAKLIn Yhdyskunta ja infra -johtoryhmän puheenjohtaja

Tarja Laine

RAKLIn Yhdyskunta ja infra -johtoryhmän jäsen

Mikko Nousiainen

johtaja, RAKLIn Yhdyskunta ja infra, RAKLI

Kuka vastaa rakennusten terveellisyydestä?

Arkkitehti **Juulia Mikkola** kirjoitti 14.11.2015 *Helsingin Sanomien* vieraskynässä otsikolla ”Rakennusmääräykset tuottavat sairaita taloja” täyttä asiaa ympäristöministeriön uusien energiatehokkuusnormien terveydellisistä vaikutuksista: liian paksut eristekerrokset johtavat rakenteiden kostumiseen homeongelmineen. Energia menee näissä pullotii- viissä taloissa kesällä niiden jäähdyttämiseen ja koneelliseen ilmanvaihtoon. Mikkola totesi, että vanhat kivitalot massiivisine tiiliseinineen ja luonnollisine ilmanvaihtoineen ovat energiataloudellisia ja terveydellisesti parhaita.

EMME TARVITSE SAIRAITA
NOLLAENERGIATALOJA VAAN
TERVEITÄ TALOJA.

Tunnettu vanhemman polven rakennusinsinööri **Matti Ollila** sanoo kirjoituksessaan **Kristian Gullichsenin** 80-vuotisjuhlakirjassa rakennusfysiikan suuntavirheistä seuraavasti: "Asuinrakennuksien koneellista ilmastointia ja sen vaatimaa pullotivettä ei voi millään järkisyyllä puolustaa." Hän jatkaa: "Painovoimainen ilmastointi, huonekorkeuden lisääminen, muovien välttäminen ja hengittävät massiiviset ulkoseinät ovat mukavan ja terveellisen asumisen edellytyksiä."

Manipuloitu putki-ilma vaatii kanavien säännöllistä puhdistamista. Epäpuhtaat putket saattavat johtaa allergisiin hengitysteiden sairauksiin. Legioonalaisepidemiasta saatiin tuhoisaa esimakua Helsingin Autotalossa 1970-luvulla. Energiansäästölaitteet lisäävät koneellisen ilmanvaihdon aiheuttamaa melua entisestään. Ilmastointikoneiden turha humina on piinallista meluherkille ihmisille, joita on ainakin yhtä paljon kuin liikuntaesteisiä.

Avattava ikkuna on psyykkisesti tärkeä ihmiselle myös toimistotaloissa. **Alvar Aalto** korosti vuonna 1956 Kansaneläkelaitoksen ajattomassa Helsingin-toimistotalossa avattavien ikkunoiden tärkeyttä biologisena itsestäänselvytyksenä. Tämän ajan tähtiarkkitehdit eivät oikein niistä pidä, koska avattavat ikkunat ovat rasitteita julkisivuarkkitehtuurissa, ja LVI-ala katsoo niiden sotkevan hienon "hallitun" ilmanvaihdon.

On ilahduttavaa, että ihmiset toimivat välillä vaistomaisesti ja olemalla terveesti tottelemattomia: tiedän tapauksia, joissa toimistoväki Helsingissä on väen väkisin avannut ikkunoita saadakseen apua tukahduttavaan oloonsa. Berliinissä uusien toimistotalojen suuret ikkunat ovat kesäisin sepposen selällään. Ennen vanhaan koulussa ilma vaihdettiin luokissa pitämällä tuuletusikkunat välitunneilla auki. Nyt uusissa homekouluissa ei saisi avata kuulemma oveakaan, että hallittu ilmanvaihto toimisi!

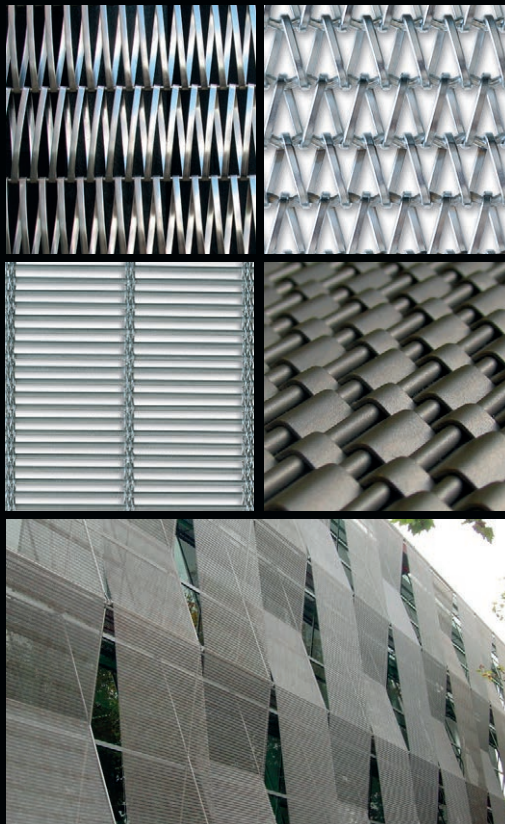
Suomi on maapallon toiseksi pohjoisin maa. Ei ole järkeä noudattaa Keski-Euroopan EU-direktiivejä, vaan pitäisi käyttää talonpoikaisjärkeä. Ympäristöministeriössä saisi olla ympäristö- ja asumisterveyden asiantuntija. Emme tarvitse sairaita nollaenergiataloja vaan terveitä taloja.

Olli Lehtovuori

Näyttävät

CODINA

**arkkitehtuuriverkot
julkisivuverhoiluun**

Tilaa esite

puh. 09 374 1066
spinea@spinea.fi
www.spinea.fi

SPINEA

tekniikkaa ja terästä

KUVAT: PIPSA PENTTINEN

Opiskelijatoiminta hyvässä vauhdissa

SAFAn opiskelija-edustajat, uuden Opiskelija-SAFAn johtokunta ja arkkitehtikiltojen puheenjohtajat kokoontuivat maaliskuun perjantaina liiton toimistolle vuotuisen Opiskelijafoorumiin keskustelemaan opiskelijatoiminnasta ja arkkitehtikoulutuksen tulevaisuudesta.

Kolmen opiskelupaikkakunnan edustajat tapaavat toisiaan pääasiassa kolmessa vuotuisessa tilaisuudessa: vuoden alussa Opiskelijafoorumissa, kesällä Kiljavalla ja syksyn Arkkitehtiopiskelijapäivillä. Paikalla olleet tutustuivatkin aluksi helmikuussa valitun uuden opiskelija-asiamiehen **Santeri Nuotion** johdolla salaattipöydän antimiin, toimistoon ja toisiinsa.

SAFAn hallituksen varapuheenjohtaja **Eva Geitel** esitteli liiton organisaatiota ja toimintaa. Opiskelija-SAFAn johtokunta puolestaan esitteli uutta opiskelija-alaosastoa ja suunnitelmia toiminnan käynnistämiseksi.

Opiskelijoiden edunvalvonta kuntoon

Uuden opiskelija-alaosaston toivottiin ottavan roolia liiton ja kiltojen harjoittamassa arkkitehtiopiskelijoiden edunvalvonassa. Osaston toivottiin koordinoivan arkkitehtikoulutuksen valtakunnallista edunvalvontaa ja kehittävän viestintää kaikille arkkitehtiopiskelijoille. SAFAn tiedotuksesta muistutettiin, että opiskelijakirjoituksia otetaan mieluusti vastaan sekä SAFAn blogiin että *Arkkitehtiutisiin*. Lisäohjeistusta liitolta

kaivattiin paitsi edunvalvontatyön tueksi myös opiskelija-kilpailuihin.

Edunvalvonta-aiheista erityisen paljon keskustelua herätti tällä hetkellä tutkittu tutkimuksen jälkeinen lisäkoulutusjärjestelmä, jonka esikuvana on pidetty Tanskassa tänä vuonna alkanutta vapaaehtoista niin sanottua +2-harjoittelua. Läsnaolijat suhtautuivat suunnitelmiin varauksella ja painottivat, ettei mahdollinen lisäkoulutus saa viedä painetta nykyisen arkkitehtikoulutuksen uudistumistarpeelta tai siirtää koulutussisältöjä tutkimuksen ulkopuolelle. Aiheesta kaivattiin avoimia keskustelutilaisuuksia mahdollisimman pian.

Opiskelijat mukaan Arkkitehtipäiville

Tampereen Arkkitehtipäiville Opiskelija-SAFA suunnitteli järjestävänsä opiskelija-aiheisen työpajan. Opiskelijafoorumissa pohdittiin myös muita tapoja kehittää tapahtumasta houkuttelevampi opiskelijoille. Osallistumiskynnystä voisivat madaltaa esimerkiksi opiskelupaikkakunnilta järjestettävät kiltojen yhteiskydytykset sekä majoituksen järjestäminen.

Harmitusta aiheutti kuitenkin tämän vuoden Arkkitehti-

OPISKELIJAKIRJOITUKSIA OTETAAN
MIELUUSTI VASTAAN SEKÄ SAFAN
BLOGIIN ETTÄ ARKKITEHTIUUTISIIN.

päivien ajankohta vapun korvilla: sen arveltiin rajoittavan opiskelijoiden osallistumista tapahtumaan. Läsnäolijat ottivat sen sijaan ilolla vastaan uutisen, että SAFA-haalarimerkit saadaan näkymään jo valpurinpäivän riennoissa.

Aiempina vuosina Opiskelijafoorumissa on toivottu SAFAlta ”opiskelijamaisempaa” otetta. Tässä foorumissa otettiin ainoastaan harppaus kaikkien arkkitehtiopiskelijoiden yhteisen laulukirjan toimittamiseksi. Tämän hetken arvio on, että kirja, *Musta Neliö*, saataisiin julkaistua ajoissa Kesä-Kiljavan opiskelijatapaamiseen.

Foorumi siirtyi toimistolta asiaohjelman parista vapaampaan iltaohjelmaan ensin RIL-nuorten paikallisjärjestön kanssa. Tapaamisessa pohdittiin opiskelijoiden roolia rakennusalan tulevaisuuden kehittämisessä huomisen ammattilaisina. Tämän jälkeen joukko siirtyi Aallon Arkkitehtikillan Majalle Sipooseen, missä mielenkiintoiset keskustelut jatkuivat saunan ja makkaran merkeissä.

Santeri Nuotio
SAFAn opiskelija-asiamies

UULA

LUONNONMAALIT

Käsityönä Suomessa

Kotimaisista raaka-aineista

Suomen sääolosuhteisiin

VALITSE HENGITTÄVÄ, KESTÄVÄ JA
EKOLOGINEN MAALI RAKENNUSTEN
SISÄ- JA ULKOPUUPINNOILLE.

Tutustu maaleihimme
UULA.FI

Tai soita meille!
010 820 0020

”

JOS PERILLINEN EI OLE EDES OLLUT
TIETOINEN TESTAMENTIN
OLEMASSAOLOSTA, TIEDOKSIANTO
TESTAMENTISTA VOI TULLA
YLLÄTTÄEN PERUNKIRJOITUS-
TILAISUUDESSA.

Kompastuskiviä testamentin tiedoksisaannissa

Sen, joka haluaa vedota hyväkseen tehtyyn testamenttiin, on annettava testamentti tiedoksi perillisille, jotta moiteaika alkaisi kulua ja testamentti saavuttaisi lainvoiman. Testamentti on annettava lain mukaan tiedoksi todisteellisesti jokaiselle perilliselle erikseen, ja samalla kullekin on luovutettava oikeaksi todistettu jäljennös testamentista. Yhden testamentin saajan antama tiedoksianto luetaan myös muiden saajien hyväksi.

Jos perillinen ei ole edes ollut tietoinen testamentin olemassaolosta, tiedoksianto testamentista voi tulla yllättäen perunkirjoitustilaisuudessa. Tällöin hämmentyneen perillisen eteen tarjolla on allekirjoitettavaksi tiedoksiantotodistus, jossa perillinen toteaa saaneensa testamentin kyseisenä päivänä tiedoksi sekä hyväksyy sen ja sitoutuu olemaan sitä moittimatta.

Voidakseen heti hyväksyä juuri tiedoksi annetun testamentin perillisen tulee olla täysin varma siitä, mitä testamentin sanamuoto tarkoittaa. Perillisen pitää ymmärtää, loukkaanko testamentilla hänen oikeuttaan, mitä määrämuotoa laki testamentilta edellyttää, missä olosuhteissa testamentti on laadittu ja kuinka sitä kenties tulkittaisiin. Vain näin hän voi tietää, mitä testamentti hänen kohdallaan tarkoittaa.

Tiedoksisaannissa tulee olla varuillaan

Lähtökohtaisesti juuri tiedoksi saatua testamenttia ei siis tule hyväksyä. Perillisen tulee varata itselleen oikeus kuuden kuukauden kuluessa tiedoksisaannista moittia testamenttia ja saada se mahdollisesti julistettua pätemättömäksi, jos tähän ilmeneisi tarvetta. Lisäksi tulee selvittää, loukkaako testamentti perillisen lakiosaoikeutta. Hyväksymällä testamentin perillinen voi menettää oikeutensa lakiosaan. Turvallista on ainoastaan kuitata allekirjoituksellaan tiedoksianto vastaanotetuksi.

Oikeuskäytäntö on ollut tiukka ja on katsottu, että perillinen ei voi pätevästi vedota siihen, ettei hän tuntenut lakia, vaan hänen olisi tullut käyttää apunaan asiantuntijaa. Monesti perillinen on voinut heti perunkirjoitustilaisuudessa suuressa surussaan hyväksyä testamentin kunnioituksesta vanhempiensa kohtaan. Vasta myöhemmin on ikävällä tavalla selvinnyt, että testamentin sisältöä ei ole ymmärtänyt tai tarkoittanut edes testamentin laatija, mutta moiteoikeus on menetetty. Malti on siis valttia.

Johanna Tolppanen
asianajaja, varatuomari
Eversheds Asianajotoimisto Oy
www.eversheds.fi

Mökki Terhoon vuokralaiseksi!

Kiinnostaako kesänvietto Vähä-Kiljalla? Hae mökki Terhoon vuokralaiseksi kaudelle 1.5.2016–30.4.2017. Vuokrasopimuksia yleensä jatketaan vuosittain, mikäli vuokrauksen ehdot täyttyvät. Vuosivuokra on 1 509 euroa. Lähetä hakemus **28.4.2016** mennessä osoitteeseen kiinteistot@safa.fi.

Lisätietoja: www.safa.fi > Kiinteistöt > Vähä-Kiljava

Jäsenedut

SAFAn jäsenenä sinulla on mahdollisuus hakea vuosittain SAFAn rahastosta apurahoja ja stipendejä.

Jäsenetuihin kuuluu myös mahdollisuus hakea jaksoja taiteilijaresidensseihin:

- Saaren kartanon residenssi
- Pariisin taiteilijakaupungin säätiön ateljee
- Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutin residenssit (haettavana parhaillaan, 29.4. saakka)

Tarkempaa tietoa apurahoista, stipendeistä ja residensseistä saat kirjautumalla jäsensivuille osoitteessa www.safa.fi.

Nykyarkkitehtuuri suosii selkeyttä, keveyttä ja aineetomuuden tuntua. Lumonin uusi kaidejärjestelmä antaa arkkitehdeille kiehtovia mahdollisuuksia toteuttaa minimalistisia ja ajan henkeen sopivia julkisivuratkaisuja.

020 7403 200
info@lumon.fi
www.lumon.fi

DESIGN
FROM
FINLAND

Minimalistista, aineetonta tyylikkyyttä

Parvekelasitus ja kaide muodostavat integroidun parvekejulkisivun. Mietityt, tyylikkäädet detaljit ilman pellityksiä ja muita työmaalla tehtyjä sovellutuksia.

Kaupunkiluonto voitti Tikkurilassa

Maisema-arkkitehtuurikilpailussa suunniteltiin puiston ohella kaksi uutta siltaa Tikkurilan keskustan jokirantaan.

Vantaan kaupungin järjestämän kutsukilpailun voitti **Loci maisema-arkkitehdit** ehdotuksellaan *Keidas*. Lisäksi jaettiin yksi kunniamaininta.

Tikkurilan keskusta-alue elää voimakasta uudistumisen aikaa. Asemanseudulle tulee seuraavien 15 vuoden aikana 5 000–6 000 uutta asukasta. Tiedekeskus Heureka ja Kehärata tuovat alueelle turisteja. Tikkurilan jokirannasta halutaan kehittää elävä kaupunkikeskustan osa ja merkittävä virkistysalue, jossa kohtaavat luonnon monimuotoisuus ja laadukas ympäristörakentaminen.

Lisää elämyksellisyyttä jokirantaan

Tikkurilan historia on monin tavoin läsnä suunnittelualueella. Alueen läpi kulkevat Tikkurilantie sekä rautatie siltoineen. 1860-luvulla alkaneesta teollisuudesta on jäljellä useita rakennuksia, joista suurin osa on uudessa käytössä, kuten kulttuuri-toimintojen ja pienyritysten keskittymä Silkkitehdas ja lasten ja nuorten kulttuuritalo Vernissatehdas. Tikkurilan väritehtaat ovat edelleen toiminnassa.

Keravanjoki on alueen ehdoton voimavara. Melko luonnontilaista jokirantaa täydentävät kookkaat arvopuut. Tikkurilankosken pato on rakennettu vuonna 1912 alueen teollisuuden voimansiirtotehtäviksi. Huonokuntoinen patorakennelma on kuitenkin päätetty purkaa.

Kilpailussa haettiin toteuttamiskelpoista perusideaa, jossa innovatiivisuus ja kulttuurihistoria täydentävät toisiaan. Ehdotukset antoivat hyvän pohjan keskustelulle jokirannan ja sen ympäristön tulevaisuudesta. Niissä oli monia viihtyisyyttä ja elämyksellisyyttä lisääviä ratkaisuja, kuten rannan tuntumaan suunnitellut kulkureitit, oleskelupaikat, kalastusmahdollisuudet ja melontapaikat sekä kahvila- ja saunarakennukset. Arvioinnin aikana ehdotuksista kerättiin myös asukkaiden kommentteja.

Tikkurilantien kehittämiseksi esitettiin monenlaisia vaihtoehtoja sekä kaupunkikuvan että liikenneturvallisuuden näkökulmasta. Yhteys keskustan suunnasta jokirantaan parane, kun kadun tasausta lasketaan ja nykyinen alikulku korvataan suojaetiellä. Nykyistä urbaanimpi ilme oli toivottavaa.

Urbaanin monimuotoisuuden laboratorio

Kilpailun voittaja ehdotus *Keidas* yhdistää luontoarvoja ja korkeatasoista ympäristörakentamista sekä moderneja tekni-

siä ratkaisuja. Alueen historia ja kehitysvaiheet perustelevat suunnitelmaa. Kaupunkiluonnosta kehitetään vastapari Tikkurilan urbaanille keskustalle.

Ehdotuksen kantavana ideana on luonnon monimuotoisuuden ja kestävä ympäristörakentamisen kohtaaminen. Se tarjoaa puitteet muun muassa luontomatkailulle kaupungin keskustassa. Suunnitelmassa on opetuksellinen ja elämyksellinen näkökulma.

Ehdotuksessa rantaa muokataan harkiten, jolloin saadaan esimerkiksi luonteva paikka kahvilalle ja kajakkivuokraukselle. Toiminnot ja urbaanit puiston osat keskitetään nykyisten rakennusten yhteyteen. Heureka edustaa kehitetään tapahtuma-alueena. Sillat ovat hillittyjä ja soveltuvat hyvin alueen nykyisten siltojen jatkumoon. Yksinkertaisen kauniit rakenteet jättävät tilaa maisemalle.

Kunniamaininnan sai **Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymän** ehdotus *Haloja!*, jossa jokirannasta kuoriutuu laadukas kaupunkipuisto. Myös Tikkurilantie kokee arvoisensa muutoksen urbaaniksi kaduksi.

Kilpailu osoitti, että puistojen suunnittelu on monialainen tehtävä, jossa tarvitaan maisema-arkkitehtuurin lisäksi insinööritaitoja, liikenne-, valaistus- ja geosuunnittelua sekä hulesien asiantuntemusta.

Ria Ruokonen

Maisema-arkkitehtuurikilpailun voitti ehdotus Keidas.

KAUPUNKILUONNOSTA KEHITETÄÄN
VASTAPARI TIKKURILAN URBAANILLE
KESKUSTALLE.

Kunniamaininnan sai ehdotus Haloja!

Palkitut

Voittaja Keidas

Maisemasuunnittelu:

Loci maisema-arkkitehdit: **Milla Hakari, Pia Kuusiniemi, Lia Crupi, Laura Kakkola, Sanna Sarkama, Jussi Virta, Pauliina Korhonen**

Silta- ja rakennesuunnittelu:

Insinööritoimisto Pontek: **Jouni Rissanen, Jouko Lehtonen, Juhani Hyvönen, Jani-Matti Ylikoski**

Geotekninen ja hulevesisuunnittelu:

Sipti Infra: **Juha-Pekka Saarelainen, Harri Vehmas**
Finnmap Infra: **Ari Vesola**

Liikennesuunnittelu: Trafifix: **Jouni Ikäheimo, Esa Karvonen**

Valaistussuunnittelu: Lightning Design Collective: **Jari Vuorinen, Antti Hiltunen, Ignacio Muinelo**

Kunniamaininta Haloja!

Maisemasuunnittelu:

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä: **Sofia Tigerstedt, Pia Kurki, Matti Liski, Tiina Perälä**

Silta- ja rakennesuunnittelu:

Suunnittelukide: **Tapani Palomaa**

Avustajat:

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä: **Lilja Palmgren, Ana Torres-Gomez**

Suunnittelukide: **Brigita Hradécka**

Asiantuntijat:

Inngeo (geotekninen suunnittelu): **Markus Lintinen, Raimo Tuohimaa**

Navico (liikennesuunnittelu): **Timo Perälä**

KUNNIAMAININNAN SAANEESSA
EHDOTUKSESSA HALOJA! JOKIRANNASTA
KUORIUTUU LAADUKAS KAUPUNKI-
PUISTO.

Palkintolautakunnan puheenjohtajana toimi Vantaan kaupungin apulaiskaupunginjohtaja **Hannu Penttilä** ja varapuheenjohtajana kaupungininsinööri **Henry Westlin**. Suomen maisema-arkkitehti liitto MARKin edustajana toimi maisema-arkkitehti **Ria Ruokonen**. Suomen Rakennusinsinöörien liitto RILin edustajana toimi diplomi-insinööri **Ville Alajoki**. Sihteerinä oli maisema-arkkitehti **Riikka Äärelä**. Palkintolautakunnan kaikkien jäsenten nimet ovat luettavissa verkkosivuilla www.vantaa.fi.

*Lisätietoja kilpailusta: Riikka Äärelä, maisema-arkkitehti MARK
puh. 09 8393 0147, riikka.aarela@vantaa.fi*

Elinympäristösi kalustaja vuodesta 1945

Laaja valikoima elinympäristökalusteita julkisiin tiloihin ulos ja sisälle

Katokset

Pollarit ja ajoesteet

Penkit, pöydät ja tuolit

Roskakorit ja tuhkakupit

”

ASIAKAS EI PYYDÄ
ERITYISASiantuntemusta
HUVIKSEEN VAAN AINA
TARPEeseen JA ON SILLOIN
MYÖS VALMIS MAKSAMAAN
SAAMASTAAN PALVELUSTA.

Erityisosaamista ja urapolkuja

Näin sanotaan Arkkitechdiksi.fi-sivustolla: ”Arkkitehdin koulutus antaa valmiudet toimia rakennusten ja niiden yksityiskohtien suunnittelijana, kaupunkien ja alueiden suunnittelijana sekä lukuisissa muissa jokapäiväisen ympäristön laatuun vaikuttavissa asiantuntija- ja johto-tehtävissä.”

A rkkitehtiala antaa opiskelijoille ison lupauksen: arkkitehdin tutkinto on yliopistossa suoritettava ylempi korkeakoulututkinto, joka yhdessä koulutuksen ja riittävän työkokemuksen kanssa antaa pätevyyden kaikista vaativimpiinkin suunnittelu- ja johtotehtäviin. Peruskoulutuksen jälkeen eri tehtäviin kasvaminen onnistuu parhaiten tehtäväkierron ja henkilökohtaisesti suunnatun opastamisen avulla.

Koska valtaosa arkkitehtien suunnitteluun liittyvästä työkokemuksesta syntyy arkkitehtitoimistoissa, on toimistojen rooli ja vastuu arkkitehtikunnan osaamisesta ja uskottavuudesta suuri. Kokemus syntyy projekteissa, minkä vuoksi arkkitehdiksi kasvamisen tätä puolta ei ole systemaattisesti suunniteltu eikä sitä seurata ja dokumentoida. Siihen ei myöskään ole sidottu minkäänlaisia urapolkuja, oppimistavoitteita tai sertifiointeja.

Asiantuntijuuden tarve lisääntyy

Ilman kunnollista urapolkua yrityksen paras tapa sitouttaa henkilökuntaansa on kasvattaa mahdollisimman suuri osa avainhenkilöistä omista riveistä. Koulutus on tärkeää uran alkuvaiheessa, muutama vuosi valmistumisen jälkeen. Tällöin sisälttöosaaminen saadaan varmistettua tukevalle perustasolle, jolle voidaan myöhemmin lisätä erityisosaamista ja asiantuntijuutta.

Toimistojen on syytä varautua siihen, että jatkossa arkkitehtitoimistoista kysytään monenlaista asiantuntemusta ja suunnittelun johtamisen osaamista. Kannattaa muistaa, että asiakas ei pyydä erityisasiantuntemusta huvikseen vaan aina tarpeeseen ja on silloin myös valmis maksamaan saamastaan palvelusta.

Myös arkkitehtitoimistojen osaaminen on pilkkoutunut pieniin osiin siten, että yksittäisten asiantuntijoiden määrä kasvaa koko ajan. Asiantuntijuus ja tehtävät liittyvät koulutukseen ja osaamiseen. Asiantuntijapalveluiden ja erityisesti asiantuntijoina toimivien henkilöiden varaan syntyy koko ajan uutta konsultoinnin liiketoimintaa.

Oikeat henkilöt oikeisiin tehtäviin

Arkkitehteiksi valmistuneet ovat käyneet läpi kovan seulan. Työnantajan pitää pystyä luottamaan siihen, että perusasiat ovat kunnossa. Näihin perusasioihin kuuluu se, että arkkitehti tuntee arkkitehtuurin perusteet siten, että hän pystyy perusteellaan tekemänsä ratkaisut.

Toimiston johdon on ratkaistava, kuka pystyy hallitsemaan eri tehtävät, millä koulutuksella ja kuinka laajasti. Kuka esimerkiksi vastaa rakennusfysiikkaa ja rakennusmateriaaleja koskevista asioista?

Nyt on korkea aika kerätä tieto siitä osaamisen tarpeesta, jota eri projekteissa edellytetään, samoin osaamista vaativat tehtävät ja niiden tekijät. Tämän tiedon pohjalte voidaan rakentaa osaamistarvetta vastaava koulutusmalli. Näin alalle voidaan luoda uskottavat ja kannustavat täydennyskoulutus- ja oppimistavoitteet.

Vesa Juola

PLAYING WITH DIMENSIONS

Ruukki® emotion

"Kun käytössä on fiksut ja luotettavat ratkaisut, valon ja kuvioinnin rajattomia mahdollisuuksia pääsee hyödyntämään helposti."

Arkkitehti Petteri Lautso, Ruukki

Diplomi-insinööri Pasi Turpeenniemi, Ruukki

Arkkitehti Pekka Pakkanen,

Huttunen Lipasti Pakkanen Arkkitehdit

<http://www.ruukki.fi/ruukki-emotion>

RUUKKI
Building your tomorrow.

ERISTYSLASI-IKKUNAT

KLAS1
IKKUNAT

Puh. 0424 552 71, info@klas1.fi, www.klas1.fi

OPASTEKILPIÄ

NÄKÖSUOJA- JA SISUSTUSKALVOT

Opasteita jo
vuodesta
1951

VERSAALI OY

Teollisuustie 10-14
01800 Klaukkala
puh. 09-2766 010
myynti@versaali.fi
www.versaali.fi

BUDJETTIHINNAT JA KUSTANNUSARVIOT

www.fmclaskentapalvelut.fi

**KUSTANNUSHALLINNAN
ASiantuntijapalvelut**

- Rakennushankkeiden budjettiarviot
- Vertailulaskelmat
- Tarkat kustannusarviot
- Laserkeilaus ja inventointimallinnus
- Rakennusriitojen selvitykset
- Elinkaarikustannukset

FMC Laskentapalvelut
KUIN OSA OMAA TIIMIÄSI

PYÖRILLE OMA SÄILYTSTELINE

Helppokäyttöinen **ovella®** PyöräNoja PN-10

VIIMEISINTÄ UUTTA
PyöräNojan kehityksessä:

KUMPARE ja
JATKO-ELEMENTTI

Kumpare auttaa pyöräilijää laittamaan pyöränsä oikein keskelle telineä. Jatko-Elementillä saadaan telineet yhdistettyä ja jatkettua kuinka pitkäksi yksiköksi halutaan.

www.ovella.fi
09 387 7197 • 0400 421 677

Koukku pitää pyörän pystyssä jo lukitusvaiheen aikana. Esteetöntä toimintatilaa on riittävästi, kun pyörät ovat suorassa rivissä ja pystyssä.

RAKENNUSTEN SUOJAUS

HANSAMEX OY

- törmäyssuojat, käsijohteet
- biostaattiset kestopinnoitteet
- räjähdys- ja savunpoistoluukut

Kuormatie 14 • 03100 Nummela
p. 09-5655 010 • f. 09-5607 0800

HARKKOTUOTTEET

HB-MOSAIIKKI
HB-MOSTONE MOSAIIKKIBETONILAATTA

Kotimaisuutta joka askeleella!

HB
www.hb-betoni.fi

ARKKITEHTI

Haemme kahta kokenutta projektiarkkitehtia merkittäviin asunto-suunnittelukohteisiimme sekä osaksi T3-sairaalan suunnitteluorganisaatiota.

Tietomallinnustaidot (Archicad ja / tai Revit) välttämättömät.

Yhteydenotot ja hakemukset palkkatoiveineen 2.5. mennessä:
janne.helin@schaumanarch.fi / 02-2515 555

SCHAUMAN ARKKITEHDIT

Linnankatu 9D
FI-20100 Turku, Finland
+358 2 251 5555
schaumanarch.fi

AW2-Arkkitehdit Oy on Helsingin keskustassa toimiva julkisten palvelurakennusten suunnitteluun erikoistunut arkkitehtitoimisto. Haemme kasvavaan ja dynaamiseen joukkoomme lisää huippuammattilaisia.

Mikäli olet innovatiivinen ja ahkera **PÄÄSUUNNITTELIJA, PROJEKTIARKKITEHTI, ARKKITEHTI TAI SISUSTUS-SUUNNITTELIJA**, niin voit olla esimämme osaja.

Vapaamuotoiset hakemukset
referensseineen: anssi.anttila@aw2.fi

Lisää työpaikkoja SAFAn verkkosivuilla
www.safa.fi

ESPOO
ESBO

Tervetuloa joukkoomme

ARKKITEHTI

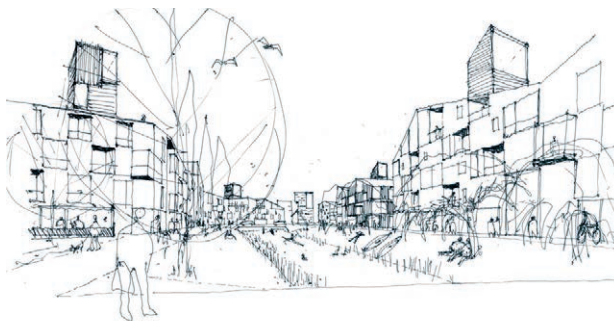
Työavain 4-66-16

Haemme kaupunkisuunnittelukeskuksen asemakaava-yksikköön kahta arkkitehtiä. Arkkitehdin tehtäviin kuuluu asemakaavojen, asemakaavamuutosten ja niihin liittyvien suunnitelmien ja selvitysten laatiminen. Lisäksi arkkitehti osallistuu poikkeamispäätösten, suunnittelutarveratkaisujen ja lausuntojen valmisteluun.

Tehtävien hakuaika päättyy 2.5.2016 klo 15.45.

Katso tarkemmat hakutiedot

espoonrekry.fi

HARRIS-KJISIK KASVAA! HALUATKO MUKAAN?

Arkkitehtitoimisto Harris-Kjisik on laadukkaan ja kansainvälisen arkkitehtuurin suunnittelutoimisto Helsingin Kampissa.

Etsimme kokenutta arkkitehtiä (SKOL:n 02- ja 03-tasolla) monipuolisiin rakennus- ja kaupunkisuunnittelutehtäviin.

Arvostamme näkemystä, avoimuutta ja rautaista ammattitaitoa. Archicadin osaaminen olisi eduksi, mutta ei välttämätöntä.

Vapaamuotoiset hakemukset otsikolla "Seikkailuun H-K:lle" 20.5. mennessä: office@h-k.fi

ARKKITEHTITOIMISTO HARRIS-KJISIK OY FREDRIKINKATU 34 A 14 00100 HELSINKI office@h-k.fi

Noin 137 000 asukkaan vireä ja nuorekas Jyväskylä on muuttajien suosikki. Viihtyisä asuin ympäristö, luonto, tiivis kaupunkikeskusta, erinomaiset opiskelumahdollisuudet ja monimuotoinen kulttuuri- ja vapaa-ajantarjonta luovat hyvän elämän puitteet. Vietä elämäsi parasta aikaa Jyväskylässä, keskellä Suomea!

Lupa-arkkitehdiksi Jyväskylään

Tule töihin Jyväskylän kaupungin rakennusvalvontaan! Etsimme joukkoomme ammattitaitoisia ja osaavaa lupa-arkkitehtia, jonka tehtävänä on toimia rakennusvalvonnan lupapäätäjänä sekä ohjaus- ja neuvontatehtävissä.

Rakennusvalvonnan tehtävä on valvoa rakentamisen lainmukaisuutta sekä huolehtia kaupunkikuvasta ja rakennetusta ympäristöstä. Rakennusvalvonnassa käsitellään rakentamiseen liittyvät luvat, tehdään lupiin liittyvät katselmukset ja opastetaan rakentajia. Rakennusvalvonta palvelee rakentamaan ryhtyviä kuntalaisia ja yhteisöjä sekä valvoo rakennetun ympäristön kuntoa ja laatua.

Katso lisätietoja ja jätä hakemuksesi www.jyvaskyla.fi/rekrytointi

JYVÄSKYLÄ

www.jyvaskyla.fi

Haemme joukkoomme:

PROJEKTIARKKITEHTI MAISEMA-ARKKITEHTI ARKKITEHTIYLIOPPILAS

Työtä tarjolla mielenkiintoisten asuntosuunnitteluhankkeiden parissa. Työskentelemme Autocad / REVIT-ohjelmistolla.

SERUM ARKKITEHDIT OY

Lisätietoja antaa: Antti Lehto, puh. 050-413 4414

Hakemukset (max 10MB): antti.lehto@serum.fi

serum

Lisää työpaikkoja SAFAn verkkosivuilla
www.safa.fi

TILITOIMISTO A-PALVELU OY

Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI

puh. (09) 6801 368

tilitoimisto@apalvelu.fi

New Yorkin residenssit haettavana 29.4. klo 16 mennessä

Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti ylläpitää New Yorkissa kahta residenssiasuntoa, joita voivat hakea SAFAn, Ornamon ja Suomen Taiteilijaseuran jäsenet.

Hakua koskeviin kysymyksiin vastaa säätiön asiamies Eeva Talvitie, talvitie@fciny.org, puh. 050 3812 437. Hakemus lähetetään pdf-tiedostona sähköpostitse: residenssihaku@fciny.org.

Pienoismallitoimisto HELIÖVAARA

www.jaakkoheliovaara.fi

050 4337 499

CNC-työstöt

Honkatalot tunnetaan kotimaassa ja ulkomailla laadukkaana hirs- ja puutalovalmistajana. Tunnusmerkkimme on yksilöllinen ja korkeatasoinen arkkitehtisuunnittelu sekä talojen valmistaminen maailman moderneimmalla tuotantoteknologialla. Käytämme tuotteissamme vain parhaita puun raaka-aineita.

Haemme kokenutta ARKKITEHTIA

yhteistyökumppaniksi mielenkiintoisiin
suunnittelukohteisiimme Venäjällä sekä entisissä
IVY-maissa.

Toimit itsenäisenä yrittäjänä. Sinulla on rautainen ammattitaito hirsitalojen suunnittelusta, asiakaslähtöinen tapa työskennellä sekä valmius matkustaa. Venäjän kielen taito katsotaan eduksi.

Tutustu lisää www.honkatalot.fi

Vapamuotoiset hakemukset **6.5. mennessä** osoitteella:

Katariina Vainionpää,
markkinointipäällikkö:
katariina.vainionpaa@honkatalot.fi

Honkatalot
NEW WORLD LUXURY

L Arkkitehdit hakee

Kokenutta asuntosuunnittelun projektiarkkitehtia

mukavaan joukkoomme osallistumaan
mielenkiintoisiin ja haastaviin projekteihin.
Pääsuunnittelukokemus katsotaan eduksi.

Hakemukset ja portfolioit sähköpostilla
hakemukset@l-ark.fi

Lisätietoja:
Robert Trapp, 040 9022 613

SUIHKUTILAKALUSTEET

HIETAKARI

FENIC
300 sarja
tyylikäs
uutuus!

World of showers
Finnish Design and Innovations

Hietakari Kylpyhuone Oy - Jäspilänkatu 18 - 02450 Kerava - hietakari.fi

Ecophon Akusto™ One

kuulostaa voittajaratkaisulta

Ecophon Akusto™ One on valikoima innovatiivisia, erittäin tehokkaita ja visuaalisesti miellyttäviä seinävaimentimia. Akusto-tuoteperheeseen kuuluu useita eri kokoisia, mallisia ja värisiä vaimentimia. Akustolla on helppoa luoda työpaikkoja, joissa ihmisillä on hyvä olla ja heidän suoriutumisensa on parhaimmillaan.

Lue lisää ecophon.fi sivulta.

Ecophon®
SAINT-GOBAIN

A SOUND EFFECT ON PEOPLE